

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINĂ—JURISPRUDENȚĂ—LEGISLAȚIUNE—ECONOMIE POLITICĂ—FINANȚE—SOCIOLOGIE

FONDATOR:
ION S. CODREANU
Avocat,

DIRECTOR:
I. GR. PERIȚEANU
Avocat, fost Ministru

PRIM REDACTOR:
ALEXANDRU VELESCU
Doctor în Drept, Avocat

COMITETUL DE DIRECȚIE:

Traian Alexandrescu, fost decan al Baroului de Ilfov; **Alexandru Cerban**, Profesor Universitar, Avocat; **Iosif G. Cohen**, Consilier la Consiliul Legislativ, Avocat; **Gr. Conduratu**, Avocat; **N. Jac Constantinescu**, Președinte la C. de Apel București; **E. Cristoforeanu**, Dr. în Drept dela Roma, Avocat; **Dem. I. Dobrescu**, Primarul General al Capitalei; **Vintilă Dongoroz**, Conferențiar universitar, Membru în Consiliul de disciplină al Baroului Ilfov; **D. Gălășescu-Pyk**, Profesor Universitar, Avocat; **Eugen Petiț**, Consilier la Înalta Curte de Casație; **G. Petrovici**, Prodecan al Baroului Ilfov; **C. Sipsom**, Profesor Universitar; **C. A. Stoeanovici**, Conf. univ., Membru al Consiliului Legislativ; **Gr. L. Trancu-Iași**, fost Ministru, Avocat; **Hariton Udrea**, Judecător Trib. Ilfov; **Petre Vasilescu**, Profesor Universitar.

SECRETARI DE REDACȚIE:

E. C. Decusară, Dr. în Drept din Paris, Directorul Statisticei Judiciare; **Ionel I. Codreanu**, Doctor în drept din Paris, Avocat

S U M A R

- *Observațiuni critice asupra Noului proiect de lege pentru izolarea sau internarea alienaților*, de Dimitrie D. Maxim, fost președinte la Curtea apel București;
- *Drepturile funcționarilor publici*, de Iuliu Pascu;
- *Pagina Justiții Militare*, de Colonelul C. Manolache, Șeful serviciului Justiției din Ministerul Apărării Naționale;
- *Justiția Canadiană*, de E. C. Decusară;

JURISPRUDENȚE:

- Curtea de Casație s. I-a: *Soc. de Asigurare Generala cu Paulina Dr. Balaban*, (Dotă. Imobil câștigat în timpul căsătoriei. Achiziționare cu bani dotali. Dobândirea caracterului dotal. Încunoștințarea părților asupra acestui caracter. Art. 1247 C. civil);
- Idem: *I. B. cu G. G.* (Legea chirilor. Contract de închiriere încheiat la libera tranzacție. Instanța competentă a judeca procesele de evacuare pentru neplata chiriei, când chiria anuală e sub 50.000 lei), cu o *Notă* de judecătorul Al. Kostachi;
- Curtea de Apel Buc. s. III-a: *Virgil Gabrielescu ca tutore al minorului Amuza cu Elias Demayo*. (Succesiune. Minor. Beneficiu de inventar. Creanță contra succesiunii. Drept integral), cu o *Notă* de avocatul Eugen Barasch;
- Trib. Tulcea: *Pincu Herscovici și alții cer dispensarea de amendă*. (Dacă art. 564 C. civ. poate fi aplicat, pe cale de analogie, de Judele tutelar, în cazul când membrii din consiliul unei curatele, de și prezenți la convocarea făcută, refuză motivat de a semna procesul-verbal de numirea unui curator?), cu o *Notă* de judecătorul Titu Bogdănescu;
- *Recenzii*, de Al. Veleșcu.

OBSERVAȚIUNI CRITICE

asupra

Noului proiect de lege pentru izolarea sau internarea alienaților

INTRODUCERE

Privegherea și apărarea alienaților contra brutalității și lăcomiei celor cari îi înconjoară, grija vindecării acestei clase de oameni, aflați într-o tristă situațiune, cât și necesitatea preservării siguranței publice contra pericolelor la care pot să o expună, sunt datorii so-

ciale de prim ordin pentru orice stat civilizat. Atare datorii sociale nu pot fi cu succes îndeplinite dacă nu sunt determinate prin lege. Astfel, legile asupra acestei materii prezintă un deosebit interes și sunt obiectul unor discuțiuni vii și variate. Legea trebuie să determine limita la care trebuie să se oprească apărarea socială contra alienatului și măsurile ocrotitoare pentru alienat față de el însuși și de cei cari îl înconjoară.

Până în ultimul timp s'au semnalat numeroase abuzuri cu internarea alienaților și administrarea averii lor. În lipsă de stabilimente speciale ei erau internați în locașuri de monachi sau monache. Îndată ce se semuala un alienat periculos, era închis și înălțuit ca fiarele sălbatece, fără a se lua cea mai mică grijă de vindecarea lui, ce era socotită dela început cu neputință, fără nici o precauțiune legală de a se asigura dacă era în realitate alienat sau dacă nu era atins de un acces trecător de delir sau de furoare. Măsurile referitoare la bunuri se refereau mai mult la conservarea lor în favoarea familiei decât să sprijine interesul alienatului. „Nenorocirii din acel timp, se spune în expunerea de motive a noiei legi sanitare, ajungeau la ospiciu într-o stare greu de descris. Mulți dintre ei prezintau răni provocate de legăturile strânse care le fixau membrele și pentru unii bolnavi intrarea în ospiciu coincidea cu intrarea în agonie“.

Sub impulsul sentimentelor de umanitate și a reacțiunii contra trecutului s'a alcătuit legea asupra alienaților din 15 Decembrie 1894. Ea a fost inspirată de legea franceză din 1838, și ca și aceasta, consideră pe alienat ca o ființă demnă de interes, dar dispozițiunile sale nu abundă în mijloace de îmbunătățire a soartei celor sechestrați ca periculoși. Totuși, mai ales în Capitală, în urma îngrijirilor serioase și tratamentelor umane ale profesorilor, doctorii Sutu și Obregia, luate la stabilimentele puse sub competența lor conducere, s'a văzut că atare măsuri dacă nu vindecă totdeauna pe bolnavi, ameliorează starea lor mintală și că demență furioasă era de multe ori rezultatul barbariei tratamentului.

Prin aplicarea măsurilor legale, prea politiste a legii din 1894 s'au curmat abuzurile cu internarea alienaților și administrarea averilor, așa că arare ori s'au

ivert reclamațiunii. Totuși, concepțiile acestei legi erau învechite și lăsați de dorit.

În Apus, și cu deosebire în Franța, a început în ultimul timp o tendință vie de a se asigura celor slabi de minte o asistență mai serioasă decât cea prevăzută prin măsurile prescrise de legea din 1838, asistență, inspirată de experiența medicinei moderne, care continuu se silește a fi mai întâi preventivă și a ajuta pe cât posibil pe cei nenorociți, mai înainte de internare. S'a înființat, sub înrăurirea d-ului Toulouze, Liga Națională de igienă mentală, care, dând loc unei mișcări noi în țările apusene, a avut ca rezultat de a pătrunde în spiritul conducătorilor, idei noi și originale. La Paris, s'a creat spitalul Henri Rousselle, centru de profilaxie mentală și serviciu deschis pentru bolnavii mentali, pe cari până la data înființării lui trebuia în mod forțat să fie închiși pentru a-i trata și observa. Astfel, guvernul francez, dă o deosebită însemnătate Centrului de profilaxie mentală din Paris, și cercetează mijloace spre a se introduce în toate departamentele țării inițiative analoage cu zisul centru, iar autoritățile provinciale în subordine cauta o soluțiune practică în realizarea acestei probleme. Prin proiectul de lege, depus la Senat, se caută deci ca noua lege franceză să deosebească partea juridică de ceea ce trebuie să fie dezvoltarea precisă a noii asistențe.

În viața practică se văd de multe ori demenți morali, rebeli vieții sociale; ei nu deosebesc linie de rău, dar nu sunt alienați, incapabili de a se dirija în viață, și deci puși în situațiunea de a fi internați, după termenii actuali ai legii. Pe toți acești perversi instinctivi, cari se abat dela legile sociale, de la morală, dela considerațiunea ce sunt datorii a da semenilor lor, noua instituție îi supune unei profilaxii serioase pentru a cerca vindecarea lor. Acesteași măsuri se iau de specialiști ori de câteori socot util această procedură preventivă.

Legea sanitară din 1930, ține seamă de acest nou regim al alienaților, dispunând transformarea ospiciilor în clinici pentru boale mintale, sau stabilimente de ocrotire a celor infirmi. Stabilimentele psihiatrice funcționează și ca centre de profilaxie mentală în raza activității lor. Legiuitorul prescrie o serie de măsuri în privința personalului stabilimentelor psihiatrice și caută de a stimula lucrările de psihiatrie și în laboratoarele speciale.

Chestiunile importante ce se prezintă în această materie, sub raportul libertății individuale, sunt cele ce privesc izolarea și internarea vremelnică sau definitivă a alienaților cât și chestiunea ospiciilor publice, a caselor de sănătate și a locuințelor private, în care iarăși pot fi internați cei alienați. Ne vom referi la garanțiile legale contra sechestrărilor arbitrare. Și expunând mai întâi în scurt dispozițiunile principale ale legilor din 1894 și 1830, vom trece apoi la măsurile prescrise de actualul proiect de lege ministerial spre a examina dacă oferă zisele garanții în mod îndestulător.

(va urma)

DIMITRIE G. MAXIM

Președinte onorar la Curtea
de Apel București

DREPTURILE FUNCȚIONARILOR PUBLICI

— **Dreptul de stabilitate și cadrul disponibil al funcționarilor publici. Intre stabilitate și inamovibilitate. Suprimarea de funcțiuni și drepturile funcționarilor. Analiza proiectului de lege pentru înființarea cadrului disponibil**

Este în afară de orice discuțiune dreptul Statului de a-și comprima organizarea serviciilor sale de orice natură, atunci când acestea devin inutile, sau o sarcină prea grea pentru mijloacele sale bugetare, și deci dreptul său de a suprima un număr oricât de mare de funcțiuni, la un moment dat. Este însă tot atât de categoric imperativul, pe care-l constituie în dreptul nostru public, drepturile de inamovibilitate și stabilitate ale funcționarilor publici, precum și dreptul de proprietate al militarilor asupra gradelor lor.

Prin urmare, din punct de vedere practic, soluțiunea problemei, desființării de servicii și funcțiuni, este condiționată de înlăturarea încălcării drepturilor funcționarilor, iar din punct de vedere teoretic toată chestiunea se cristalizează în determinarea însăși a conținutului și întinderii acestor drepturi. Așa fiind, în ultimă analiză, înființarea cadrului disponibil al funcționarilor Statului și desființarea de funcțiuni ce se intenționează prin proiectul de lege la ordinea zilei, nu sunt decât expresia unora și acelorași principii fundamentale ale dreptului nostru public.

Dreptul de stabilitate și cadrul disponibil

Este evident că Constituția noastră reprezintă forma arhaică a Constituțiilor octroyate (deși nu aceasta a fost calea zămislirii ei) în care, se prevăd, numai drepturile și libertățile cetățenilor și organizarea parlamentului și a puterii judecătorești, dar nu se expun normele fundamentale pentru organizarea puterii executive, cu ale ei toate ministere și servicii publice, cu sau fără autonomie, și firește, nici drepturile și îndatoririle primordiale ale funcționarilor acestor servicii, cari reprezintă totuși întocmai cași parlamentul și justiția, suveranitatea Statului. Ca atare deci, drepturile funcționarilor publici nu au putut primi consacrară constituțională, pe calea unei dispozițiuni generale, singura care ar fi înlăturat orice discuțiune asupra naturii și întinderii lor.

Totuși, trebuie să menționăm că prin modificarea dela 1883 s'a introdus în art. 104 din Constituție dreptul de inamovibilitate al judecătorilor; iar art. 120 prevede că: *gradele, decorațiunile și pensiunile militarilor nu se pot lua decât numai în virtutea unei sentințe judecătorești și în cazurile determinate de legi*; și mai ales trebuie să reținem faptul că la 1923, lupta pentru câștigarea dreptului general de stabilitate pentru toți funcționarii publici, a fost definitiv câștigată prin Statutul, impus chiar prin modificarea introdusă în art. 8 al Constituțiunii și intrat în vigoare la 1 Ianuarie 1924. Ori, rostul și sensul acestui nou aliniat al art. 8, privitor la statutul funcționarilor, nici nu poate fi altul decât acela de a determina drepturile și obligațiunile lor, ceiace reese în mod logic atât din faptul că noțiunea însăși de statut cuprinde și exprimă ideea de drepturi ale funcționarilor și deci implicit și acest drept primordial de stabilitate cât și din chiar înlăturarea alinialelor 3, 4 și 5 ale acestui articol pe care le cităm în întregime:

Numai ei (Românii) sunt admisibili în funcțiunile publice civile și militare.

Legi speciale vor determina statutul funcționarilor publici (adică drepturile și îndatoririle lor împreună cu condițiunile de admisibilitate) străinii nu pot fi admiși în funcțiunile publice decât în cazuri excepționale și anume statornicite de legi.

În aceste condițiuni, considerând evoluția Constituției, noastre, deși ea nu cuprinde nici o dispozițiune generală și categorică despre drepturile funcționarilor publici, este neîndoios că atât *inamovibilitatea* cât și *stabilitatea* înscrise prin legi speciale ca drepturi ale funcționarilor, sunt în spiritul ei, și că în orice caz, datorită tocmai generalizării lor absolute asupra tuturor corpurilor și categoriilor de funcționari, aceste drepturi constituie astăzi un principiu fundamental al dreptului nostru public.

Dacă însă inamovibilitatea și stabilitatea, alături și împreună cu drepturile de salariu și de pensie, sunt în mod cert, drepturile esențiale ale funcționarilor noștri, apoi pentru a determina raportul dintre ele și dreptul suveran al statului de a suprima servicii și funcțiuni, trebuie să definim însuși conținutul lor.

Că cuantumul salariilor și al pensiilor poate varia între un minimum și un maximum care la rândul lor pot fi apreciate în mod deosebit, o dovedește nu numai fluctuația salariilor și pensiilor dela război încoace, dar mai ales, evoluția valorii banului și a standardului de viață, rezultat al unor fenomene economice, în afară de posibilitățile de influență ale legiuitorului. Aceste drepturi nu ar putea fi atinse prin aplicarea unor reduceri speciale funcționarilor din cadrul disponibil, decât numai dacă funcționarii care ar fi trecuți în acest cadru, s'ar afla în exact aceleași condițiuni de titluri și capacitate profesională, ca și colegii lor rămași în activitate. În acest caz, evident că s'ar încălca principiul egalității înaintea legii, din acelaș art. 8 al Constituției. Dacă însă s'ar trece în cadrul disponibil numai acei dintre funcționarii care se află într-o stare de inferioritate, *apreciabilă cu criterii juridice, nu subiective*, față de camarazii lor, neegalitatea de salariu, nu ar fi decât efectul necesar al neegalității de condițiuni de capacitate profesională.

Astfel deci, dacă prin legea pentru înființarea cadrului de disponibilitate, s'ar dispune înscrierea în acest cadru numai a funcționarilor care *nu au titlurile academice normale* cerute de statutul funcționarilor publici, în art. 36 alin. 1 și de celelalte legi speciale pentru organizarea corpurilor de funcționari și serviciilor publice, abrogându-se astfel toate dispozițiunile *excepționale* care derogă la principiile fundamentale privitoare la numirea și înaintarea în funcțiuni. Statul nu ar fi numai în drept a aplica o reducere specială salariilor acestor funcționari, dar ar fi chiar dator să o facă.

Pensia, la rândul ei, poate fi deasemeni redusă, dar cu respectarea dreptului câștigat al funcționarului. În nici într-o privință nu se poate vorbi despre drept câștigat în materia funcționărească cu o mai matematică precizie ca în materie de pensie. Într'adevăr, pensia nu este decât o asigurare obligatoare a funcționarului, care contribuie lună de lună, în toată cariera sa, cu o cotă de 10 la sută, asupra salariului său la această asigurare. Așa fiind, este firesc și chiar necesar ca, pe de o parte funcționarul să nu fie lipsit de beneficiile cotizărilor sale până în momentul trecerii în cadrul disponibil, iar pe de altă parte ca, și după această

trecere, pensia să i se calculeze tot în raport matematic și cu cotizațiile sale viitoare. Ar fi cel puțin straniu ca un funcționar, care timp de 5 ani a primit, fiind în cadru auxiliar, un salariu de 5.000 lei de pildă, să iasă la pensie cu leafa întreagă a gradului care e de 10.000 lei.

Nu putem spori anomaliiile pentru calcularea pensiilor din legea actuală, datorită căror sunt, de pildă institutorii, care au ieșit la pensie cu o sumă primitoare superioară aceleia a ultimului lor salariu, și superioară în acelaș timp pensiei unui colonel comandant de brigadă. Desigur că tocmai aceste bizarerii au determinat pe d-l Virgil Madgearu să anunțe necesitatea modificării legii pensiilor.

Trebue să recunoaștem însă că, nici reducerea salariului, nici reducerea pensiei funcționarului trecut în cadrul disponibil, nu constituie cea mai importantă chestiune de drept care se pune legiuitorului cadrului disponibil. Latura cea mai interesantă a problemei rezidă în atitudinea sa față de dreptul de stabilitate, și dreptul superior, de inamovibilitate.

Să le examinăm pe rând, având în vedere firește atât dreptul cât și legislația. Dela început vom face distincția categorică între drept și excepție legală, pe care le aflăm deopotrivă în legile noastre, atunci când ele dispun despre funcționari.

Și anume, atunci când și constituantul și legiuitorul statutului funcționarilor publici au socotit că a venit momentul ca să recunoască funcționarilor dreptul de stabilitate, apoi aceasta nu s'a făcut atât pentru apărarea intereselor materiale ale funcționarilor, ci mai ales pentru că superioare rațiuni de stat impuneau neapărat să ne formăm un corp funcționăresc, independent față de arbitrarul guvernelor și de orice fluctuațiuni politice, și care în acelaș timp să fie format exclusiv numai din elementele cu o academică pregătire științifică profesională.

Pentru acest motiv, art. 36 din statut prevede principiul, fundamental pentru întreaga organizare a statului nostru modern, că pentru a putea fi cineva numit în funcțiuni superioare aceleia de subșef de birou, pe lângă celelalte condițiuni trebue să aibă neapărat și licența universitară sau titluri academice echivalente, sau evident superioare, iar pentru funcțiunea de impiegat și subșef de birou să aibă cel puțin diploma liceului sau titlu echivalent și cum acest principiu îl găsim și în toate legile speciale, implicit și în ale corpurilor speciale de funcționari, este fără îndoială, că *el este pirghia juridică pe care se întemeiază tot sistemul de drepturi ale funcționarilor noștri*.

Este fără îndoială deasemeni că, dacă totuși statutul și unele legi speciale au recunoscut în dispozițiuni tranzitorii (art. 62 statut) dreptul de stabilitate și un drept restrâns de înaintare și funcționarilor numiți înainte de declararea războiului, chiar și dacă ei nu posedau studiile necesare, apoi aceasta a făcut-o numai ca o măsură excepțională și determinat de necesitățile practice ale momentului. Aprecierea aceasta de altfel nici nu a fost făcută cu destulă strictețe, întrucât noi aveam la 1923 deja abundență de titrați academici. În orice caz, acești funcționari nu pot pretinde azi sub nici un motiv că trecerea lor în cadrul disponibil, pentru lipsa de titluri academice, ar fi nejuridică fiindcă ei ar fi îndeplinit la timpul lor condițiunile de numire ce se cereau atunci (menționăm în treacăt că nu li se cerea decât să știe a celi și scrie

și că unii nu pot produce nici certificatul de patru clase primare), aceasta pentru că decretele lor de numire de atunci, nu li conferea absolut nici un drept de stabilitate ce li s'ar lua acum, acest drept fiind înscris pentru întâia oară tocmai prin statutul, care condiționează stabilitatea chiar de aceste titluri academice și școlare. Și dacă li s'a acordat totuși prin gratie și excepție și acestor organe ale vechiului regim stabilitatea în serviciul activ, apoi ori când excepția poate fi abrogată astfel că, menținându-li-se stabilitatea și calitatea de funcționari, să fie trecuți în cadrul disponibil sau pensionați înainte de termen.

Dreptul de stabilitate în cadrul activ al funcționarilor care nu îndeplinesc condițiunile normale de titluri academice și școlare este prin chiar origina lui, un drept condiționat de raportul de fapt dintre inferioritatea de pregătire a funcționarului numit și înaintat pe cale excepțională și existența unui număr suficient de elemente cu pregătirea normală pentru a ocupa funcțiuni publice.

Din chiar lectura art. 36 al statutului reese clar aceasta.

„Art. 36. — Pe lângă condițiile generale de admisibilitate prevăzute la art. 5, pentru a ocupa o funcțiune superioară aceleia de subșef de birou, titularii, trebuie să aibă o diplomă universitară sau a unei școli superioare echivalente; pentru celelalte funcțiuni cel puțin liceul sau o școală echivalentă.

„In serviciile exterioare și la administrațiunile locale, în lipsă de candidați cu titluri universitare (sublinierea este a noastră) se pot admite, pentru funcțiunile superioare celei de subșef de birou sau echivalente și absolvenții liceului; iar pentru funcțiunile inferioare, cu absolența cursului secundar inferior sau titluri echivalente până la subșef de birou.

„Lipsa candidaților titrați se va constata printr'un proces verbal încheiat de autoritatea respectivă după 15 zile dela publicarea vacanței“.

Așa fiind, lasă că în nici un caz nu poate fi vorba de nici un fel de drepturi câștigate pentru funcționarii fără studiile normale, dacă ei au fost numiți împotriva prevederilor alin. 3 al art. 36 din statut, adică fără a se fi făcut publicațiuni anterioare suficiente pentru a se înlesni prezintarea la concurs a titraților, dar chiar dacă s'ar fi procedat conform normelor impuse de acest aliniat, și încă funcționarii netitrați, rămân într'o stare permanentă de inferioritate față de colegii lor numiți în respectul principiului fundamental înscris în fruntea art. 36; iar față de toți românii îndreptățiți a fi numiți în funcțiunile pe care ei le ocupă, ei aparca posesori ai unui adevărat și neconstituțional privilegiu.

La această primordială distincțiune a valorii juridice a drepturilor celor două categorii de funcționari, cei numiți pe baza principiului normal de drept și cei numiți, menținuți și înaintați pe calea excepțiunilor, trebuie să relevăm în mod cu totul deosebit că stabilitatea ea însăși nu acordă titularului decât un *drept relativ* asupra gradului și funcțiunii sale, în raport tocmai cu condițiunile în care a fost numit și înaintat, cât și cu necesitățile de organizare ale serviciilor și că prin stabilitate nu se înțelege numai menținerea funcționarului în cadrul activ, ci și menținerea dreptului său de funcționar, cu salariu și drept de pensie, chiar și în cadrul disponibil.

Că acest drept este relativ, e destul să menționăm existența dreptului superior de *inamovibilitate* de

care se bucură unele categorii speciale de funcționari, dintre care judecătorii chiar prin voința Constituției. Că el este condiționat, o mărturisește întreg sistemul de criterii de selecționare, precum: cetățenia, majoratul, titlurile academice sau școlare și lucrările științifice, cerute în mod prealabil candidatului pentru a fi numit, precum și însăși pierderea dreptului de stabilitate instituită de legi ca o decădere pentru anumite fapte și acte ale funcționarilor. Că sunt două situațiuni în care se poate afla funcționarul stabil, legislația militară o dovedește până la refuz.

Într'adevăr, militarii au maximum de recunoaștere a dreptului de stabilitate, căci Constituția însăși le prevede în articolul 120 mai sus citat. Totuși, notăm că chiar în acest caz, Constituția nu prevede un drept asupra funcțiunii însăși, ci numai asupra gradului, adică nu obligă armata să dea efectiv o funcție de comandant de regiment unui colonel, ci numai să-i respecte gradul, decorațiile și pensia. Și ca consecință, perfect logică a acestui drept constituțional, legea pozițiunii ofițerilor (ca și cea a subofițerilor) prevede ca o situațiune normală a ofițerului pe lângă cea de activitate și pe cea de disponibilitate, deși ea începe prin a statua în art. 1 că *gradul este proprietatea militarului*.

Art. 2 din legea poziției ofițerilor spune :

Pozițiunile ofițerilor sunt:

Activitatea; Disponibilitatea; Rezerva; Retragerea.

Art. 3 și 4 definesc astfel activitatea și disponibilitatea: „Activitatea este pozițiunea ofițerului în timpul cât face parte din cadrele active ale armatei și are o *funcție în cadre*“ (sublinierea este a noastră). „Disponibilitatea este pozițiunea ofițerului în timpul cât el încetează temporal de a face parte din cadrele active ale armatei, ne mai având o funcțiune în cadre“. Iar art. 10 prevede că ofițerul din activitate este trecut în disponibilitate pentru: a) desființarea de corp; b) suprimarea de funcție; c) absențe de boală; d) absențe pentru interese personale; e) cădere în captivitate.

Adică ofițerul poate fi trecut în disponibilitate și în mod *obligator* și după *propria lui cerere*. În primul caz, poate fi trecut: fie prin voința legii care poate suprima o funcție sau desființa un corp, adică o unitate militară, fie ca o consecință bugetară, căci o funcție sau unitate militară poate fi suprimată și numai prin buget, pentru motive asupra cărora nu insistăm aici; fie pentru boală îndelungată sau cădere în captivitate, când trecerea în disponibilitate se face pe calea unei decizii administrative. În al doilea caz, ofițerul poate trece în disponibilitate: fie pentru boală, fie pentru interese personale. Ofițerul trecut în disponibilitate are dreptul de a fi rechemat în activitate în conformitate cu anume norme juridice prevăzute de lege.

* * *

Ceiace este esențial în dreptul de stabilitate este interdicțiunea pe care acest drept o impune capului puterii executive, și acelor care legalmente îl reprezintă, de a înlătura din funcțiune în mod arbitrar pe un funcționar stabil, interdicțiune sancționată prin acțiunea în contenciosul administrativ a funcționarului neîndreptățit. Dreptul de stabilitate acordă funcționarului independența deplină față de șefii săi erarhici și de șefii puterii executive, el nu acordă însă un drept de proprietate asupra funcțiunii, astfel că funcționarul stabil nu se află tot atât de apărut în exercițiul func-

tiunei sale și față de puterea legiuitoare ca și față de sefii puterii executive.

Este sigur că legea poate suprima o funcțiune și chiar un întreg serviciu public, sau să puie noi condițiuni pentru a putea fi funcționar și deci pentru a beneficia de dreptul de stabilitate în cadrul activ, ceea ce puterea executivă nu poate face; dar nu e mai puțin adevărat că, odată ce legile au condițional stabilitatea de un sistem juridic principal și general, chiar dacă în urmă vor să adauge la aceste condițiuni altele noi, ele nu pot să suprimă dreptul de stabilitate celor care au îndeplinit condițiunile inițiale. Nu poate să-l suprimă, adică nu-i poate răpi funcționarului nici dreptul de salariu, nici dreptul la pensie, în raport cu anii serviți; dar legea poate să-i reducă și cuantumul salariului și cel al pensiei, chiar lăsându-l în funcțiune, poate să-l pensioneze înainte de termen și poate să-l treacă din cadrul activ într-un cadru disponibil, cu un salariu redus.

Trecerea în cadrul disponibil a unui funcționar nu constituie o suprimare a dreptului de stabilitate. Funcționarul tot funcționar rămâne și în cadrul disponibil, fiind supus regulilor disciplinare ale corpului său, putând fi ori când rechemat în activitate și obligat a intra, el va primi salariul, va primi la timpul ei și pensia; i se va putea aplica însă, o reducere specială asupra cuantumului acestora.

Notăm că în fapt, noi avem deja un cadru disponibil, este cel instituit în 1929, prin art. 133 din legea poliției generale a Statului, pentru funcționarii poliției, cari, nu mai puteau fi încadrați în noua erarhie din lipsa studiilor cerute de noua lege, cât și din lipsa de locuri vacanțe, provenită din suprimarea unui anumit număr de posturi. Legea pentru organizarea ministerelor din 1929, a instituit deasemeni un cadru auxiliar, analog cadrului disponibil din legea poliției, și tot ca o măsură excepțională fără ca să se fi suprimat drepturile la salariu, pensie și la rechemarea în activitate, ale funcționarilor, trecuți în aceste cadre, ba li s'a păstrat chiar salariul întreg, ceea ce arată excesiva bunăvoință a legiuitorului, dar nu o obligațiune a lui. Disponibilitatea este o a doua situațiune juridică în care se poate afla un funcționar stabil sau chiar inamovibil, și nu o desființare a acestor drepturi.

Este dela sine înțeles însă că, legea nu poate dispune trecerea în cadrul disponibil a unor funcționari decât pe bază de *criterii juridice de o generală aplicare*. Trecerea în cadrul disponibil a tuturor funcționarilor care nu îndeplinesc condițiunile normale de titluri pentru funcțiunile ce ocupă, este un criteriu perfect juridic, fiindcă are de obiect tocmai respectul principiilor fundamentale, de selecționarea funcționarilor și fiindcă este generală. Trecerea însă în disponibilitate pe calea unor măsuri subiective, aplicabile dela caz la caz, a unor funcționari, așa cum face proiectul de lege pentru înființarea cadrului disponibil în art. 1 (citez după forma în care a fost publicat în ziarul „Universul” din 3 Martie 1933), atunci când dispune trecerea în acest cadru a funcționarilor ale căror funcțiuni vor fi desființate, sau care fac parte din serviciile ce se vor suprima sau a căror organizare se va comprima,—este tot ce poate fi mai nejuridic.

Un asemenea sistem este arbitrar, căci pe baza lui ori când orice funcționar fie chiar și inamovibil, poate fi trecut în cadrul disponibil prin suprimarea postului său din buget. Independența funcționarului față de guvern este astfel redusă la nimic și prin ea se atacă

însuși principiul care stă la baza instituirii dreptului de stabilitate și inamovibilitate. După cum tot arbitrară este aceeași dispozițiune și pentru motivul că, pe baza ei poate fi înlăturat definitiv din cadrul activ un funcționar care îndeplinește condițiunile normale de titluri academice cerute de art. 36 alin. 2 din statut și poate chiar superioare, în timp ce proiectul permite rechemarea în funcțiuni (art. 4 și 5) a funcționarilor fără titluri. Această dispozițiune nu poate fi un criteriu obiectiv, fiindcă este nejuridic, ca atunci când trebuie să drămuiești dreptatea, să condampni pe cel pe care-l apără o superioritate legală de condițiuni principiale și generale și să dai câștig de cauză celui care nu-și trage dreptul decât dela o favoare excepțională a legii, prin derogare dela acele norme fundamentale.

Prin asemenea dispozițiuni legea iese din cadrul ei firesc, căci ea nu modifică numai condițiunile de formă ale dreptului de stabilitate, ci înlătură însuși elementul lui esențial și determinant, care a fost și la noi ca și în Franța și ca pretutindeni, interesul superior de Stat de a garanta independența funcționarilor față de guvern, „de a-i proteja împotriva măsurilor particulare pe care guvernul le-ar lua contra lor și care nu ar fi conforme regulei generale”, cum spune Maurice Hauriou în al său *Droit administratif*, p. 589, ediția II.

Intre stabilitate și inamovibilitate

Pentru a defini complet dreptul de stabilitate sub toate aspectele sale, vom continua analiza lui, de astă dată, prin comparație cu dreptul de inamovibilitate, a cărui valoare juridică o vom determina în același timp.

Dreptul de stabilitate conferă funcționarului numai dreptul de a fi funcționar într-un serviciu public, înlocuind ca și dreptul de proprietate al militarului asupra gradului său în armată, singura deosebire între ele — deși foarte importantă — fiind numai de natură formală, nu de fond; pe când dreptul de inamovibilitate, recunoaște titularului un drept exclusiv asupra funcțiunii certe și a postului la care a fost numit.

Funcționarul stabil și ofiterul proprietar al gradului pot fi mutați oricând în interes de serviciu și toată lupta lor în revendicarea independenței față de guvern, constă în a cere și obține dela legiuitor să înscrie în legi criterii juridice pentru a opri puterea executivă să abuzeze de acest drept; abuz care poate duce de fapt la suprimarea însăși a stabilității. În această privință citez art. 87 din legea poliției din 1929, articol la redactarea căruia subsemnatul împreună cu acele distinse elemente ale poliției noastre care sunt d-nii Eugen Cristescu, Vintilă Ionescu și d-l Stan Emanoil, actualmente membru în Comitetul central de revizuire, a cântărit cu cea mai mare atențiune toate mijloacele pentru garantarea independenței polițistului, pentru a-și putea exercita funcțiunea sa de apărare a ordinii publice, preocupat numai de respectul drepturilor constituționale și legale ale cetățenilor, nu și de înjunșiunile eventuale ale prefectilor, sau guvernului. Iată acest articol:

„Art. 87. — Funcționarii politienesti definitivi de orice categorie pot fi transferați numai în următoarele condițiuni:

„A. În interes de serviciu:

a) în interiorul comunei unde funcționează, prin deciziunea prefectului poliției municipiului București pentru cei din poliția urbană a județului Ilfov, iar pentru celelalte județe prin deciziunea chestorilor sau șefilor de poliție respectivi.

„Funcționarii din centrele inspectoratelor pot fi transferați de către inspectorii respectivi.

„b) În cuprinsul județului unde funcționează, prin deciziunea directorului general al poliției, dată în urma avizului comisiei de numiri și înaintări.

„B. *Prin consimțământ mutual* :

„În cuprinsul aceluiaș județ, prin deciziunea șefului superior respectiv, în cuprinsul unei regiuni, prin deciziunea inspectorului respectiv, iar în cuprinsul țării prin deciziunea directorului general al poliției.

„C. *Ca măsură disciplinară* :

„În întreg cuprinsul țării, prin decizie ministerială dată în urma avizului comisiei disciplinare”.

Dimpotrivă, funcționarul inamovibil nu poate fi transferat, cu excepțiunea gravă a mutării ca pedeapsă disciplinară, pentru bunul motiv că el nu are numai un drept ca funcționar, ci el are un drept exclusiv asupra funcțiunii și postului ce ocupă. Și tocmai pentru aceasta transferarea apare pentru funcționarii inamovibili sub un aspect absolut contrar. În loc să fie o pacoste împotriva căreia ei să lupte din toate puterile, ea apare ca un drept, pe care-l revendică funcționarii inamovibili pentru a putea fi transferați dela un post la altul, în interesul lor. De aceea, pentru a nu fi victima guvernelor care ar putea fi dispuse să prefere la transferări colegi mai puțin indrituiți, profesorii secundari de pildă, după îndelungate intervențiuni, au reușit să îngrădească arbitrarul puterii executive prin introducerea unui întreg sistem de criterii juridice, după cari să se stabilească dreptul de preferință la transferare. Iată art. 55 din legea învățământului secundar din 1928, care cuprinde acest sistem:

„Art. 55. — Pentru ca un candidat să poată fi transferat, trebuie să aibă în favoarea sa recomandarea motivată a consiliului inspectorilor generali ai învățământului secundar, dată pe baza cercetării stăutului personal al profesorului, eliminându-se candidații cu pedepse disciplinare.

„În cazul când sunt mai mulți candidați pentru acelaș loc, se vor lua în considerație în ordinea de preferință:

„a) profesorii dela școlile din aceeași localitate.

„b) profesorii cu note superioare obținute la inspecțiuni și înscrise în stăutul lor personal, precum și cu activitate științifică și didactică recunoscută.

c) profesorii care au o notă medie de clasificare mai mare la examenul de capacitate.

„d) profesorii cari au soți sau interese materiale în localitatea cerută;

„e) profesorii cu vechime în serviciu mai mare”.

Vom releva însă un alt aspect mult mai interesant al stabilității și inamovibilității, el privind natura, însăși a actelor juridice pe care le îndeplinesc funcționarii stabili și cei inamovibili. Funcționarii stabili lucrează toți pe baza responsabilității pe cale erarhică, având, dacă au, un foarte restrâns drept de deciziune proprie, care chiar și în măsura în care există, este supus oricând reformării sau anulării pe calea recursului erarhic, sau și din proprie inițiativă, a superiorului erarhic. Pentru acest motiv din lupta pentru cucerirea unui drept de deciziune proprie a organelor locale ale puterii centrale, care este un deziderat al democratizării administrațiunii publice — de astă dată pe calea desconcentrării nu descentralizării administrative — a ieșit siideea inamovibilității prefectului, pretorului și notarului.

Și tot pentru acest motiv militarii, a căror existență și funcționare nici nu poate fi concepută măcar în afara principiului erarhic, deși ei sunt posesorii celui mai puternic drept funcționăresc, pot fi totuși transferați, cu cea mai mare ușurință, legea neprevăzând de cât o singură garanție în favoarea lor, aceea a suportării de către stat a cheltuelilor de deplasare.

Actele juridice ale funcționarilor inamovibili sunt dimpotrivă, dacă nu în totalitatea lor, apoi cel puțin în marea lor majoritate, acte de deciziune definitivă, atât prin ele înșile, cât și față de organele puterii executive. O deciziune judecătorească poate fi apelată sau atacată în recurs la o instanță superioară tot judecătorească, fără ca prin aceasta ea să-și piardă caracterul ei decizoriu și definitiv; prin nici o cale ea nu poate fi reformată sau anulată de organele ministerului de justiție, deși ministrul de justiție are un drept de control și disciplină asupra judecătorilor. Pentru acest motiv, prima ramură funcționărescă care a cucerit inamovibilitatea, a fost tocmai aceea a judecătorilor și apoi prin asimilare, ea a fost extinsă la membrii acestor instituțiuni care au o funcțiune asemănătoare de apreciere și deciziune, cum sunt de pildă Curtea de conturi și Comitetele de revizuire, instituțiuni judecătorești speciale, mai mult sau mai puțin bine încheiate și Consiliul legislativ al cărui aviz poate face obiect de discuție în parlament, dar nu poate fi reformat sau anulat nici de el și nici mai ales de guvern. Și tot pentru acest motiv al caracterului decizoriu al actelor lor și al autonomiei absolute de apreciere, profesorii au căpătat încă de mult inamovibilitatea.

Trebue să observăm însă că, inamovibilitatea magistratilor, deși cea dintâi cucerită, nu reprezintă tipul perfect realizat nici în legislația noastră, nici în alte legiuri străine. Inamovibilitatea este completă, din punct de vedere juridic, numai atunci când înlătură în mod absolut orice raport de dependență a funcționarului față de guvern, sau de orice autoritate alta, de cât propria lui conștiință. (Evident afară de cazurile care intră în ordinea disciplinară și penală). Dreptul de inamovibilitate este integral, numai atunci când el se acordă asupra unei funcțiuni perfect definite și individualizate și când titularul ei își are dreptul de înaintare garantat în mod autonom. Inamovibilitatea integrală o găsim numai în învățământ, este dreptul profesorilor titulari secundari și universitari asupra catedrelor lor, și nu în magistratură, erarhizată în nouă grade și funcțiuni, care nu pot fi obținute decât prin înaintări făcute de ministrul justiției, adică de guvern.

Hauriou (op.cit.) p. 594 și 595 definește și apreciază astfel inamovibilitatea magistraturii. Judecătorii (magistrature assise) au un fel de drept de proprietate asupra postului lor (siège), care le asigură o puternică posesiune a titlului și chiar a funcțiunii lor: ei nu pot fi mutați, chiar într'un post echivalent, sau să fie puși în retragere din oficiu, chiar pentru infirmități grave, decât pe baza avizului conform al comisiei speciale compusă din membri ai Curții de casatie; aceasta comisiune nu poate fi sesizată decât de ministrul justiției și nu poate hotări sau să-și dea avizul decât după ascultarea magistratului. *Aceasta este inamovibilitatea magistraturii; ea dă magistraturii o oarecare independență care ar fi desigur mai mare dacă magistratura n'ar fi un corp erarhizat și dacă magistratul n'ar fi ținut (în dependență față de guvern) prin*

speranța înaintării (sublinierea din urmă este a noastră).

Inamovibilitatea deci, exclude erarhia de grade și funcțiuni înăuntrul unui corp funcționăresc — cum sunt de pildă profesorul primar, secundar sau universitar, care toată cariera și-o fac numai la catedrele lor — sau pretinde în orice caz, împunerea ei la minimum posibil și înlăturarea absolută a cauzalității între dreptul de înaintare în grad și salariu a funcționarului și înaintarea în funcțiune. Primele două din aceste înaintări urmând a se face exclusiv numai pe calea gradatiilor automate.

Dintre toate corpurile judecătorești, acela care se bucură de un mai complex drept de inamovibilitate — ceiace cu alte cuvinte înseamnă de o mai desăvârșită independență morală și materială față de guvern — este magistratura engleză, care nu cunoaste nimic din rigida erarhie judecătorească română. Când noi vom voi să avem o magistratură ferită în mod absolut de orice influențe străine de conștiința și cultura profesională a judecătorului, va trebui neapărat să reducem erarhia funcțiunilor judecătorești la trei grade și anume: judecător de judecătorie și de tribunal, consilier de Curte de apel și consilier de Curte de casafie, iar funcțiunile de președinte și prim președinte să fie simple însărcinări administrative care să se exercite prin rotație pe timp de un an, fără nici un plus de salariu, de către toți membrii instanței respective. Înaintarea judecătorului titular al oricărei din aceste trei funcțiuni să se facă automat prin gradatii a 20 la sută din salariu, la fiecare 5 ani, ca în învățământ, iar a patra gradatie să aducă pentru titularii primelor două funcțiuni și înaintarea, tot pe loc, în gradul funcțiunii imediat superioare. Înaintarea în funcțiune ar trebui să se facă prin chemare de către un consiliu al magistraturii, care să aibă o anumită structură, și numai pe bază de merite speciale de capacitate științifică sau profesională.

Pentru a se putea înfăptui o asemenea reformă, este însă neapărat necesar ca să se schimbe și condițiunile de capacitate pentru a putea intra în corpul judecătorec, impunându-se vârsta de 30 de ani, doctoratul juridic, eventual penal pentru secțiuni penale și administrativ pentru secțiuni administrative, și activitate științifică doctrinară sau jurisprudențială. Și mai trebuie ca judecătorii să nu mai poată fi delegați în nici într-un fel de comisii, decât numai ca o obligațiune de serviciu, dacă poate fi locul, și fără nici un fel de diurnă sau retributie.

Tot după același sistem ar trebui reorganizate firește și corpurile de funcționari asimilate magistraturii, în măsura în care asimilarea este logică și utilă bunului mers al instituțiilor pe care le servesc.

(va urma)

IULIU PASCU

Referent titular la Consiliul Legislativ

PAGINA JUSTIȚIEI MILITARE

Cu începere dela numărul de față, revista *Curierul Judiciar*, care și-a reorganizat programul materiilor ce dă publicității, a introdus și această pagină destinată dreptului penal militar. Justiția militară îi este cu totul recunoscută, căci de mult se simțea nevoia unei asemenea pagini, care, din cauza numărului redus al magistratilor militari, nu putea să apară pe cont propriu.

Deși în aparență, sfera de aplicare a acestei ramuri, care își primește seva din două rădăcini destul de vîguroase: *justiția și armata*, ar putea fi considerată ca restrînsă, totuși atât actualul cod militar, cât mai ales legile speciale ce i se aplică, precum: legea măsurilor excepționale, legea portului armelor, și în deosebi legea stării de asediu și starea de război, prorogă jurisdicția militară și în afară de hotărârile armatei.

Mai mult: numeroasele conflicte de competență, în care I. C. de Casafie este chemată a da regulatorii, în diverse categorii de spețe, arată că astăzi în justiția militară apar probleme de drept din cele mai interesante și de-o acuitate remarcabilă.

Dar noi socotim că dreptul militar, în sine, constituie și o disciplină științifică aparte, care, deși împrumută în mare măsură principiile dreptului penal comun, are rațiuni de a exista proprii și uneori independente. Se știe că sfera penală derivă din sfera moralei sociale, dela care împrumută imperative și prohibițiuni, pe temeiul cărora își constituie cercul ilicitelor penale. La rândul său dreptul penal militar își trage sfera ilicitelor penale militare din dreptul comun, dar o lărgeste cu acte dintr-o structură organică proprie numai armatei și vieții ostășești. Cetățeanul, are o serie de libertăți civice publice, cu mult mai elastică, pe când militarului aceasta i se restrînge; pentru el seria e mai rigidă, imperativele sunt mai multe, iar ilicitele penale mai numeroase. Așa dar, baza vieții publice și conceptul libertăților cetățenești sunt altele pentru militari, decât pentru civili.

Și, precum, deși derivă din sfera morală, dreptul penal a devenit o disciplină științifică aparte, tot astfel dreptul militar, derivând din cel comun, păstrează totuși o configurație proprie, și deci o disciplină juridică în mare măsură independentă.

Cu prilejul cursului de procedură penală militară pe care-l dezvolt la „*Institutul superior de științe penale*” de pe lângă facultatea de drept din București, atât d-l profesor Iulian Teodorescu la inaugurare, cât și subsemnatul ulterior, am căutat să documentăm această problemă, admisă de altfel în țările mari, — ale căror Institute similare, au câte o catedră aparte de drept penal militar.

În România, faptul acesta a căpătat și o consfințire constituțională. În adevăr, constituantul din 1923, constient de acest important adevăr, a ținut să-l înscrie în mod lapidar în textele respective și astfel art. 106 prevede că „*Justiția militară se organizează prin osebittă lege*”, paragraf care lipsea în Constituția anterioară. Acest fundament legislativ dă dreptului penal militar o autoritate indiscutabilă și perspective din cele mai interesante.

Dar, pe lângă aceasta, actuala organizare a corpului magistratilor militari din armata română, diferă mult de cea anti-belică, constituind un progres neîndoielnic. Tot aparatul permanent al justiției militare de azi este alcătuit numai din ofiteri cu studii și titluri universitare, unele completate și în străinătate, iar proiectul de cod, depus deja în Parlament, înseamnă o etapă remarcabilă în evoluția dreptului militar.

Instanta de casare, consiliul de revizie, sau — cum i se zice în legea cadrelor — Curtea superioară de justiție militară, ea însăși, a căpătat un aspect de specializare, prin aceea, că în alcătuirea însăși a Curții s'au introdus, pe lângă elemente combatante și juristi militari. Deciziile acestui for sunt date în perfectă cunoștință și în justa interpretare a legilor și

constitue un bogat aport de jurisprudență juridico-militară.

Adăugăm la cele spuse mai sus, că legile administrative ale ostirei, ca și organele care le distribuie, prevăd un mod cu totul distinct de administrare a acestei instituții, iar legătura dintre infracțiunile administrative și cele penale, dau naștere la probleme juridice cu totul particulare și pline de interes.

Iată pentru ce apreciem în mod deosebit importanța paginei militare a *Curierului Judiciar*, și pentru care felicităm din toată inima pe inițiatorii ei.

Invităm deci pe toți magistrații militari, pe d-nii avocați pledanți în fața instanțelor militare, precum și pe toți juristii, să ne dea concursul lor, colaborând la această pagină.

Martie, 1933.

COLONEL C. MANOLACHE

Șeful Justiției Militare din M. A. N.

Inspectorul tribunalelor și închisorilor militare.

Profesor la Institutul superior de științe penale.

JUSTIȚIA CANADIANA

În Canada, la Montreal, s'a judecat în cursul lunii Decembrie, anul trecut, un proces de presă, care la noi, ar fi fost considerat ca un fapt divers.

Iată care a fost obiectul procesului: un ziarist numit Harpell a atacat prin presă pe d. M. T. B. Macaular, președintele societății de asigurare „Sum Life Assurance Cy of Canada”, acuzându-l că a distribuit prea mari dividende acționarilor în detrimentul deținătorilor polițelor de asigurare și că ar fi împrumutat pe o altă societate „Insull Cy”, ca să traga beneficii personale.

Trimes în judecata Curții cu jurați din Montreal, în urma desbaterilor, s'a constatat că acuzațiunile aduse nu aveau nici un temei, fiindcă expertiza a constatat că: „toate operațiunile au fost corecte și regulate făcute în cadrul legii federale și că totdeauna s'au terminat prin beneficii reale”.

În fața evidenței faptelor jurații au adus un verdict afirmativ, lăsând însă la aprecierea președintelui Curții cu jurați stabiirea cuantumului pedepsei, care în speță, pentru defaimațiune era de maximum 12 luni închisoare.

Cu ocaziunea pronunțării pedepsei, președintele Curții a adresat aceste cuvinte atât la adresa juraților, cât și a celui condamnat, cuvinte care merită să fie redată aidoma, după ziarele engleze:

— „D-nii jurați v'a găsit vinovat și v'a recomandat clemenței mele. Nu voi căuta nici odată să scrutez motivele care au determinat pe d-nii jurați să pronunțe acest verdict și nici nu voi face-o, totuși nu pot să nu evidențiez ceva, ce îmi pare ciudat: ce rațiuni au îndreptățit pe d-nii jurați ca să adauge această recomandățiune de clemență. Se datorește aceasta modului cum eți depus sau lipsei controlului d-tale mintal?... Nu o știu!.. E deajuns pentru mine, d-lor jurați, că l'ați recomandat bunei-voinței mele și voi căuta din parte-mi să corespund încrederii d-v.

A pronunța o sentință contra persoanelor recunoscute vinovate este adesea greu; aceasta nu este nici odată ceva plăcut, ba, dimpotrivă, pot spune, ceva foarte neplăcut. Aș vroi totuși, ca să înțelegeți cel puțin acest lucru: cel mai mare titlu de glorie al legii noastre engleze este că, răsbunarea nu mai are nici o legătură cu legea criminală și nici

cu aplicațiunea ei. Nu trebuie, nu vreau să se îngăduie nici o umbră de răsbunare, care să intre în considerațiunile acestei hotărâri.

Vechia lege a talionului: *ochiu pentru ochiu și dinte pentru dinte*, a dispărut cu desăvârșire dintre sancțiunile legii noastre criminale. Legea actuală nu ține seamă decât de aceste două principii: repararea prejudiciului cauzat și protecțiunea societății.

Individul care, fie în propriul său ziar, fie colaborând la alt ziar, publică articole cu desăvârșire defaimatoare cu privire la concetățenii lui, este un om periculos. El nu numai că vatămă pe persoana care o calomniază, dar este capabil să tulbure și pacea publică...”

„D-ta n'ai nici o scuză, nici cea mai mică scuză publică când acest desgustător articol contra unui om care ocupă la Montreal, mai bine de o jumătate de veac, o situațiune onorabilă, un om ale cărui afaceri comerciale sunt încununate de succes.

Am dat acestui proces cea mai mare atențiune.

Am vorbit chiar mai mult decât îmi este obiceiul, înainte de a pronunța pedeapsa. Experiența mi-a dovedit că, cuvintele adresate celor condamnați nu servă absolut la nimic.

M'am oprit la o pedeapsă de trei luni închisoare, deși maximum este de 12 luni. Aș mai fi putut să adaug și o amendă de 200 dolari.

Harpell, vreau să mă opresc aici. Vreau ca să te oprești și d-ta aici și ordon ca, sub cautiune, să observi ca pe viitor să aveți o purtare exemplară, iar dacă vei fi tentat să recidivezi și să mai tulburi pacea publică îți mai adaug încă de pe acum încă 6 luni de închisoare.

Acum cred că ai înțeles. Îți mai cer și o garanție în bani sau efecte de 1000 dolari, care va fi consumată timp de un an. De asemenea vei mai plăti și cheltuielile de judecată în sumă de 500 dolari”.

Cuvintele rostite de președintele Curții cu jurați din Montreal ne vădese cu cât discernământ se aplică pedepsele și ce garanții accesorii se iau ca pedeapsa să fie executată și mai cu seamă ca cel condamnat să nu mai fie ispitit să recidiveze.

În acest mod se dă pe lângă o reparațiune bine meritată celui vătămat, și o garanție reală că pacea publică nu va mai fi tulburată cu atâta ușurință, iar cinstea oamenilor cu atâta cinism atacată și terfelită de apăsii presei...

Ce păcat că asta se întâmplă numai în Canada !..

E. C. DECUSARĂ

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. 1-a

Audiența de la 7 Februarie 1930

Președinția D-lui D. FLORESCU, Consilier

Soc. de asigurare „Generală” cu Paulina Dr. Balaban

Decizia No. 376

Dotă. Imobil câștigat în timpul căsătoriei. Achiziționare cu bani dotali. Dobândirea caracterului de dotal. Încunoștiințarea părților asupra acestui caracter. Art. 1247 c. c.

1. Potrivit art. 1247 c. c., un imobil câștigat în timpul căsătoriei devine dotal, dacă achiziționarea lui s'a făcut cu bani dotali și dacă prin contractul dotal s'a stipulat asemenea întrebuințare a banilor dotali.

2. O încunoștiințare a terților asupra caracterului dotal pe care îl are un imobil în baza art. 1247 c. c., poate rezulta în mod suficient și eficace nu numai din di-

formitățile de publicitate ale contractului dotal, care e singure nu ar fi deajuns, ci atât din acestea, cât și din actul de achiziție a imobilului, fie din o dispoziție categorică a lui, fie din orice altă prevedere a actului, care să poată indica suficient proveniența dotală a banilor cu cari s'a achiziționat imobilul.

3. Formalitățile de publicitate ale contractului dotal cuprinzător al unei stipulațiuni de întrebuințare nu sunt suficiente pentru a apăra interesele terților, și a face opozabil lor, caracterul dotal al unui imobil, căsătorit conform art. 1247 c. c.

Văzând motivul II de casare astfel formulat :

2) „Exces de putere violarea art. 1247 Cod. civ., și a principiilor în materie de dotalitate și reîntrebuințare.

Am arătat Curții că imobilul din str. Romană No. 115, nu poate fi considerat ca devenit dotal, în virtutea unei reîntrebuințări anticipate, atât pentru că reîntrebuințarea, presupunând substituția unui imobil nou vechiului imobil dotal, ea este juridicește imposibilă în mod anticipat, cât și pentru motivul că în actul de achizițiune nu se face mențiune că va fi plătit din prețul unui alt imobil dotal și în reîntrebuințarea acestuia.

Curtea fără a discuta posibilitatea reîntrebuințării anticipate, decide că imobilul a devenit dotal, cu toată tăcerea actului în virtutea căruia D-na Balaban a devenit proprietară pe motiv că în lipsa unui text, nu se poate cere formalitatea mențiunii, în actul de achizițiune, a voinței de a imprima caracterul de dotalitate a imobilului nou achiziționat. Ori, necesitatea unei asemenea mențiuni derivă din principiile generale și din interesul securității publice, independent de un text formal. De aceea doctrina franceză, când o cere, sub regimul dotal și în lipsa unui text, invoacă interesul terților ca temei al existenței sale. Cât despre argumentul onoratei Curți, că terții sunt vestiți prin contractul de căsătorie asupra dotalității, el pierde întreaga lui valoare, din moment ce se decide, cum a făcut Curtea, că reîntrebuințarea poate să fie anticipată. Ori, tocmai în această ipoteză a unei reîntrebuințări anticipate, mai mult poate decât în celelalte cazuri, mențiunea precisă în actul de achiziție a intențiunii de reîntrebuințare trebuie considerată ca o condițiune sine qua non a imprimării caracterului de dotalitate, căci altfel ar fi consacrată legală a unei curse întinse terților, care n-au cum să bănuiescă cum că imobilul intrat în patrimoniul femeii ca parafernă, va fi transformat în dotal, în timpul duratei căsătoriei”.

Având în vedere deciziunea atacată din care rezultă că Paulina Dr. M. Balaban, cu ocaziunea căsătoriei sale cu Dr. M. Balaban, își constituie dotă partea indiviză ce avea în mai multe imobile rămase moștenire dela părinții săi, cu clauza că la esirea din indiviziune și vânzarea mobilelor, partea să se consemneze la casa de depuneri, de unde soții să o poată ridica pentru cumpărarea unui imobil ce va deveni dotal; că făcându-se partajul, s'a atribuit din prețul acestor imobile Paulinei Dr. M. Balaban, suma de 46.125 lei, ca fond dotal, care s'a consemnat la casa de depuneri; că anterior acestei atribuițiuni, dar în timpul când procesul de partaj era pendent, Paulina Dr. M. Balaban cumpără la 4 Aprilie 1913, un loc viran situat în București, cu prețul de 16.000 lei, plătiind 4.000 lei, iar cu restul de 12.000 lei, urmând să plătească o creanță ipotecară a Băncii Eftimiu, care greva acel imobil și în contul căreia a și plătit la 10 Aprilie 1913, suma de 6.000 lei, reducându-se astfel ipoteca la 6.000 lei; că la 16 Aprilie 1914 soții Balaban cer Tribunalului ca din

fondul dotal consemnat, să li se elibereze 6000 lei pentru a achita restul creianței ipotecare și 26.000 lei valoarea construcțiilor făcute până la acea dată pe locul cumpărat, cerere care a fost încuviințată, iar la 30 Iunie 1914, li se eliberează și restul fondului dotal, cu care să se completeze costul construcțiilor; cari în total se ridicase la 41.000 lei; că la 29 Octombrie 1925, Banca Eftimiu este și ea achitată de restul datoriei de 6000 lei; că apoi în 1919, Paulina Dr. M. Balaban, vinde imobilul cu toate construcțiunile făcute, cu prețul de 175.000 lei, lui Nicolae și Vasile Simionescu, acesta din urmă decedat azi și reprezentat prin moștenitori; că acești cumpărători vând și ei la rândul lor în 1920, Faniei Henenvogel, acel imobil cu prețul de 476.000 lei, primind 401.000 lei și reținându-li-se 75.000 lei datorati de ei primei vânzătoare; că la 6 Martie 1921, soții Balaban intentează în contra cumpărătorilor Vasile și Nicolae Simionescu cum și în contra Faniei Henenvogel, acțiune pentru anularea actelor de vânzare-cumpărare, pe motivul că imobilul vândut era dotal și inalienabil; că Fany Henenvogel introduse și ea cerere de chemare în garanție a vânzătorilor săi Vasile și Nicolae Simionescu, pretinzând să fie aceștia obligați a-i plăti prețul de 101.000 lei, plus 50.000 lei cheltuieli de timbre, misitie, etc.; că în acest proces face intervenție societatea de asigurări „Generală” pentru apărarea drepturilor cumpărătoarei Fany Henenvogel cât și ale sale proprii; că în fine, Fany Henenvogel introduce o cerere reconvențională în contra reclamantei Paulina Dr. M. Balaban spre a-i plăti mai multe sume de bani, reprezentând plus valuta imobilului, cheltuieli făcute în cumpărarea imobilului, îmbunătățirea aduse, etc.; că prima instanță, Tribunalul Ilfov s. II-a, a respins ca nefondată acțiunea soților Balaban și în consecință a respins cererea reconvențională făcută de Fany Henenvogel și cererea de chemare în garanție făcută tot de ea, cum și cererea de intervențiune pe care o făcuse Societatea „Generală”.

Având în vedere că în contra sentinței Tribunalului au făcut apel soții Balaban; că instanța de apel — Curtea din București s. II-a — prin decizțiunea atacată cu recurs a admis în parte apelul și reformând sentința Tribunalului, a admis în parte acțiunea soților Balaban, a anulat cele două acte de vânzare pentru o parte de 3/8 din imobil ca fiind dotală și inalienabilă, apoi a admis în parte cererea de chemare în garanție făcută de Fany Henenvogel, obligând pe Vasile și Nicolae Simionescu să-i plătească 169.125 lei; că în ce privește cererea de intervenție a societății „Generală” a respins-o ca nefondată.

Având în vedere că pentru a decide astfel, Curtea de fond examinează susținerile părților; că prin aceste susțineri soții Balaban au pretins: că din prețul de 16.000 lei, cu care au cumpărat imobilul din București str. Romană, 12.000 lei fiind dotali, imobilul a devenit dotal pentru 3/4 din imobil, nu se mai poate opune nici un mijloc de apărare de către celelalte părți, pentru că — susțineau soții Balaban — exista în această privință autoritate de lucru judecat dedusă din sentința Tribunalului, prin care se stabilise că în adevăr imobilul în litigiu este pentru suma de 12.000 lei dotal; dar se respinsese totuși acțiunea pentru motivul că se depusese acea sumă de către societatea „Generală”; că instanța de apel a înlăturat această susținere, arătând că defendorii, întrucât s'a respins acțiunea, nu aveau nici interes și nici drept, conform art.

316 pr. civ., să introducă apel în contra sentinței câștigătoare, dar ei pot în apelul făcut de reclamantii să reproducă mijloacele de apărare cari implicit au fost respinse de prima instanță prin unele considerente ale hotărârii sale, cum și actele noi, pentru că această procedură se justifică prin efectul devolutiv al apelului, fără a se aduce o violare autorității lucrului judecat, căci ea nu poate exista cu privire la mijloacele de apărare, atât timp cât litigiul nu e definitiv decis, că defendorii și intervenienta, au susținut că imobilul din str. Romană nu poate fi dotal pentru că în actul cu care reclamantii l-au cumpărat, nu se prevede clauza că ar fi cumpărat cu banii dotali, pentru că această cumpărare a avut loc înaintea vânzării imobilelor dotale și pentru că suma de 32.000 lei, eliberată de Tribunal, fusese în întregime întrebunțată la construcțiuni, că acestei obiecțiuni Curtea de fond răspunde: că potrivit art. 1247 c. civ., pentru că imobilul cumpărat cu banii dotali, să devină dotal și deci inalienabil, nu se cere ca în actul de achizițiune să se cuprindă și declarația de întrebunțarea banilor dotali, fiind destul ca în actul dotal să existe o clauză de întrebunțare în acest sens, interesele terților fiind apărute prin măsurile de publicitate edictate de legiuitor; că în speță, prin actul dotal transcris în registrul special, au fost vestiți de întrebunțarea destinată banilor rezultați din vânzarea părții indivize a reclamantei și prin diligență puteau să afle din lucrările dosarului fondului achitarea ultimului rest din prețul de cumpărarea imobilului, pentru că chiar dacă prima sumă eliberată din acel fond (32.000) lei ar fi fost integral întrebunțată la plata construcțiilor, totuși apoi Tribunalul ținând seamă de voința părților în privința întrebunțării a 6000 lei, a eliberat la a doua cerere întregul fond dotal rămas disponibil tocmai în scopul achitării creianței ipotecare de 6000 lei; că întrucât intimatii în apel mai susținuseră că în ipoteza în care imobilul ar fi considerat dotal pentru plata celor 6000 lei, soții Balaban nu ar avea dreptul decât la restituirea celor 6000 lei, Curtea de fond a înlăturat și această susținere, decizând pentru considerațiuni ce nu interesează în examinarea motivului II de casare, că imobilul în litigiu, inclusiv construcțiunile aflate pe el, este dotal și inalienabil pentru o fracțiune corespunzătoare sumei de 6000 lei, raportabilă la prețul total de lei 16.000, adică $\frac{3}{8}$ părți, până la concurența căroră Curtea de fond găsește a fi întemeiată acțiunea soților Balaban, admitând-o în această măsură.

Având în vedere că prin motivul II de casare, se critică soluțiunea Curții de apel, susținând că a comis exces de putere, violarea art. 1247 c. civ. și a principiilor în materie de dotalitate și reintrebunțarea, atunci când a decis, că imobilul în discuțiune a devenit dotal, desi prin actul de achiziționarea lui nu se face nici o mențiune că va fi plătit din prețul unui alt imobil dotal, și în conformitate cu clauza prevăzută în acest scop prin actul dotal; că necesitatea acestei mențiuni — desi nu e prevăzută prin un text formal de lege — ea derivă din principiile generale și din interesul securității publice, că această mențiune — continuă a sustine recurenta este cu atât mai mult necesară în cazul — existent și în speță — al unei reintrebunțări anticipafe.

Considerând că potrivit art. 1247 cod. civ. un imobil câștigat în timpul căsătoriei devine dotal dacă achiziționarea lui s'a făcut cu bani dotali și dacă prin

contractul dotal s'a stipulat asemenea întrebunțare a banilor dotali.

Considerând că pentru ca să fie opozabil terților caracterul dotal pe care îl capătă un imobil achiziționat în timpul căsătoriei conform art. 1247 cod. civ., este necesar ca terții să aibă posibilitatea de a fi în cunoștiință în mod suficient, nu numai asupra existenței în contractul dotal a stipulației cerute de art. 1247 cod. civ., ci și asupra faptului dacă banii cu cari s'a achiziționat în timpul căsătoriei imobilul, au origine dotală.

Că, de aci urmează, că numai formalitățile de publicitate căroră a fost supus contractul dotal cuprinzător al stipulațiunei de întrebunțare, nu pot da terților în mod complex posibilitatea de a cunoaște caracterul dotal al unui imobil achiziționat în condițiunile art. 1247 cod. civ., pentru că acele formalități nu le poate aduce la cunoștință și faptul, esențial și decisiv, dacă stipulația de întrebunțare și-a primit executarea sau nu și dacă primirea de executare s'a făcut întrebunțându-se banii dotali tocmai în achiziționarea imobilului în raport cu care ei au calitatea de terți, sau a unui alt imobil, care de asemenea ar fi putut fi achiziționat, tot în cursul căsătoriei.

Că, insuficiența acestor formalități de publicitate, este cu atât mai evidentă în cazul executări cu anticipație a stipulației de întrebunțare, caz existent și în speța de față, în care achizițiunea imobilului s'a făcut anterior vânzării părții indivize din care s'a realizat suma afectată stipulației de întrebunțare.

Că astfel fiind, o încunoștințare a terților asupra caracterului dotal pe care îl are un imobil în baza art. 1247 cod. civ., poate rezulta în mod suficient și eficient, nu numai din formalitățile de publicitate ale contractului dotal, care ele singure nu ar fi de ajuns ci atât din acestea, cât și din actul de achiziția imobilului, fie din o dispozițiune categorică a lui, fie din oricare altă prevedere a actului, care să poată indica suficient proveniența dotală a banilor cu care s'a achiziționat imobilul.

Că împrejurarea, — pe care o invoacă în speță Curtea de fond, — că art. 1247 cod. civ., nu impune necesitatea rezultării caracterului dotal al imobilului și din actul de achiziție al lui, nu infirmă valabilitatea regulii de mai sus, deoarece lipsa unei atari prevederi în textul citat, se explică prin faptul că legiuitorul în edictarea dispozițiunilor acestui articol a fost preocupat numai de chestiunea determinării condițiunilor în care poate deveni dotal un imobil dobândit în cursul căsătoriei; dar nu și de chestiunea condițiunilor sub care acest caracter poate fi opozabil terților.

Că astfel fiind, urmează în speță, că este greșită în drept argumentarea Curții de fond după care formalitățile de publicitatea contractului dotal cuprinzător al unei stipulații de întrebunțare, sunt suficiente pentru a apăra interesele terților și a face opozabil lor caracterul dotal al unui imobil câștigat conform art. 1247 cod. civ.

Că, întrucât prin motivul II de casare se critică tocmai această argumentare a Curții de fond, el devine întemeiat, câtă a fi admis, a se casa în baza lui deciziunea atacată și a se trimite cauza aceleiași instanțe pentru a o judeca din nou; fiind de prisos a se mai examina și criticele aduse aceleiași deciziuni prin celelalte motive de casare.

Pentru aceste motive, Curtea, admite recursul, etc.

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. I-a

Audiența de la 28 Noembrie 1932

Președinția D-lui Al. Luca, Președinte

I. B. cu G. G.

Decizia No. 1302

Legea chiriilor. Contract de închiriere încheiat la libera tranzacție. Instanța competentă a judeca procesele de evacuare pentru neplata chiriei, când chiria anuală e sub 50.000 lei.

Din dispozițiunile art. 21 din legea chiriilor din 1932, după care procesele de evacuare pentru neplata chiriei, cari isvorăsc din această lege, sunt de competența tribunalului, rezultă că tribunalul va judeca numai acele procese pentru neplata chiriei și evacuare care sunt relative la contractele de închiriere, prelungite prin această lege.

Aceste dispozițiuni având caracter excepțional și fiind prin consecință de strictă interpretare, nu pot fi extinse — în lipsa unei dispozițiuni exprese — și proceselor care isvorăsc din contractele de închiriere încheiate la libera tranzacție, care urmează a fi judecate conform normelor de competență stabilite de legea proprietarilor.

Curtea deliberând,

Asupra conflictului negativ de competență ivit între judecătoria ocol V urban București și Tribunalul Ilfov s. I c. civ. cu privire la chestiunea de a se ști care din acele instanțe este competentă a judeca acțiunea introdusă de I. B. și G. G. în contra chirieșilor lor A. R., spre a fi obligat, potrivit legii proprietarilor, a le plăti chiria pe intervalul dela 23 Mai—23 Iunie 1932, plus costul apei, cum și spre a se declara reziliat contractul verbal de închiriere pe baza căruia pârâtul ocupă un apartament în imobilul reclamantilor și spre a se ordona evacuarea lui din acel apartament.

Având în vedere că judecătoria de ocol prin cartea de judecată 500 din 1932, și-a declinat competența de a judeca litigiul pe motiv că potrivit art. 21 din legea chiriilor din 1932, el urmează a fi judecat de Tribunal. Tribunalul Ilfov s. I c. civ. prin sentința no. 1223 din 1932, și-a declinat și el competența pe motiv că potrivit aceluiași text de lege, Tribunalul judeca numai procesele de evacuare pentru neplata chiriei, care isvorăsc din legile de prelungire a contractelor, nu și cele relative la neexecutarea contractelor încheiate la libera tranzacție; că contractul la care se referă acțiunea de față, fiind încheiat la 23 Mai 1932, după apariția legii chiriilor din 1932, și nefăcându-se dovada că pârâtul ar fi locuit și mai înainte imobilul în virtutea unui contract prelungit, rezultă — zice Tribunalul — că acțiunea de față, urmează a fi judecată de judecătoria de ocol, conform legii proprietarilor, valoarea anuală a contractului neîntrecând suma de lei 50.000.

Considerând că din disp. art. 21 din legea chiriilor din 1932, după care procesele de evacuare pentru neplata chiriei, care isvorăsc din această lege, sunt de competența Tribunalului, rezultă că Tribunalul va judeca numai acele procese pentru neplata chiriei și evacuare, care sunt relative la contractele de închiriere prelungite prin acea lege.

Că aceste dispozițiuni având un caracter excepțio-

nal și fiind prin consecință de strictă interpretare, nu pot fi extinse — în lipsa unei dispozițiuni exprese — și proceselor care isvorăsc din contractele încheiate la libera tranzacție; că astfel de procese neîntrând în prevederile acelei legi, urmează a fi judecate conform normelor de competență stabilite de legea proprietarilor.

Considerând că acțiunile introduse conform legii proprietarilor care isviresc din contracte de închiriere încheiate la libera tranzacție, se introduc înaintea Tribunalului sau judecătoriilor de ocol, potrivit normelor de competență stabilite de dreptul comun.

Că, potrivit art. 65 din legea accl., care forma dreptul comun la data introducerii acțiunii, în procesele intentate după legea proprietarilor pentru executarea, anularea sau rezilierea contractelor de închiriere, precum și în cele pentru isgonirea chirieșului, competența judecătoriilor de ocol se ridică în primă și ultimă instanță până la valoarea locativă anuală de 4.000 lei, inclusiv, exceptându-se dările, și în primă instanță cu drept de apel la Tribunal, când valoarea anuală a contractului, exceptându-se dările, nu întrece suma de 50.000 lei.

Considerând că în speță, e constant că contractul la care se referă acțiunea de față, introdusă conform legii proprietarilor, a fost încheiat la 23 Mai 1932, după apariția legii chiriilor din 1932; că nu s'a făcut cu nimic dovada că pârâtul ar fi locuit și mai înainte în imobil pe baza vreunui contract prelungit prin legile excepționale.

Că astfel fiind, litigiul de față neîntrând în prevederile art. 21 din legea chiriilor din 1932, urmează a fi judecat de judecătoria de ocol, conform normelor de competență stabilite prin legea proprietarilor și art. 65 din legea accelerării din 1929, valoarea anuală a contractului de închiriere neîntrecând suma de lei 50 mii.

NOTA. — Inalta Curte, prin decizia de mai sus, curmă controversata chestiune privitoare la instanțele competente a judeca procesele de evacuare pentru neplata chiriei, atunci când cuantumul acestia e sub 50 mii lei anual.

În speță, judecătoria oc. V, și-a declinat competența în favoarea Tribunalului, deși chiria anuală prevăzută de contractul de închiriere era sub 50.000 lei, pentru motivul că a socotit că dispozițiunile art. 21 din legea chiriilor cuprind reguli de *drept comun*, care înlocuiesc dispozițiunile art. 65 legea accelerării și 1 din legea proprietarilor din 1903.

Tribunalul Ilfov s. I, în aceeași speță motivează astfel sentința sa prin care își declină a rândul său competența de a judeca acest proces.

„Având în vedere, că reclamații au indicat în acțiune că înțeleg să se judece după procedura legii proprietarilor, însă d-l judecător de ocol prin cartea de judecată no. 500/32 și-a declinat competența, constatând că litigiul se judecă de Tribunal, potrivit disp. art. 21 din legea chiriilor în vigoare.

Având în vedere că potrivit acestui text de lege „procesele de evacuare pentru neplata chiriei, cum și cele pentru reducerea chiriei, care isviresc din legea de față, sunt de competența Tribunalului.

Având în vedere, că după cum însuși textul legii o arată, Tribunalul judecă numai procesele de evacuare pentru neplata chiriei, care isvorăsc din legea de prelungire a contrac-

telor, adică numai atunci când e vorba de un contract prelungit pe baza legilor de prelungire, iar nu și cele ce isvorăsc din neexecutarea contractelor încheiate la libera tranzacție și cu deosebire încheiate după apariția legii, cum e în speță, căci în acest caz s'ar desființa legea proprietarilor din 1903, ceea ce legiuitorul din 7 Aprilie 1952 nu a înțeles.

Considerând că în speță, contractul a fost încheiat la 25 Maiu 1952, după apariția legii, și nu s'a făcut cu nimic dovada că părătul a locuit și mai înainte în imobil pe baza vreunui contract prelungit prin legile excepționale, litigiul urmează a fi judecat potrivit legii proprietarilor, de către d-l judecător de ocol, valoarea anuală a contractului neîntrecând suma de lei 50.000".

Cu tot respectul datorit deciziunii Înaltei Curți, noi nu suntem încă convinși că dispozițiunile art. 21 din legea chiriilor din 1932, se aplică numai când e vorba de rezilierea contractelor de închiriere *prelungite*. Socotim că prin expresia întrebuințată de legiuitor în mod special, „contractele care isvoresc din legea de față“, nu se înțeleg *numai* contractele prelungite, din moment ce legea cuprinde o serie întreaga de dispozițiuni care se aplică tuturor contractelor de închiriere, exceptându-se cele privitoare la imobilele noi, chiar și celor încheiate după apariția legii, iar nu numai celor prelungite, fapt ce face ca tuturor contractelor de închiriere din această situație, să le fie aplicabile dispozițiunile art. 21 din lege.

De altfel, e inutil să arătăm argumentele tezei contrare soluțiunii Înaltei Curți, din moment ce ele au fost expuse cât se poate de clar în no. 42 din 1932 al acestei reviste de către d-l judecător I. Stoenescu.

AL. KOSTACHI
Judecător

CURTEA DE APEL DIN BUCUREȘTI SECȚIA III-a

Audiența de la 31 Octombrie 1932

Președinția d-lui I. STĂNESCU-Buzău, Consilier

Virgil M. Gabrielescu prin av. Alex. Velescu cu Lazăr Popa ș. a.

Deciziunea civilă No. 310

Sucesiune, Minor, Beneficiu de inventar. Creanță contra succesiunii. Drept integral.

Minorul conservând beneficiul de inventar nu amestecă bunurile sale proprii cu ale succesiunii și deci poate cere plata integrală a creanței ce are contra acesteia.

Curtea,

Asupra apelului declarat de către Virgil M. Gabrielescu, avocat din Turnu-Măgurele în calitate de tutore al minorului Traian Gh. Amuza, în contra sentinței Tribunalului Teleorman, secțiunea II-a, No. 67 din 29 Februarie 1952, prin care s'a admis cererile făcute de Elias Demayo comerciant din Turnu-Măgurele, prin petițiunea înreg. la No. 8.400 din 1951 și Percepția Circ. V Turnu-Măgurele, prin cererea înreg. la No. 19.599 din 1951.

S'au validat popririle efectuate de Gherasim D. Ioan, portărel la Tribunalul Ilfov prin procesul-verbal ce a dresat în ziua de 18 Mai 1951 și P. Popescu percepătorul Circ. V Măgurele prin procesul-verbal cu data de 12 Octombrie 1951, numai în ce privește suma de 65.747 lei.

Obligă pe terțiul poprit firma comercială „Compero” d-l Camil Elephant din București, Bulevardul Carol No. 26 să

plătească atât creditorului Lazăr Popa, comerciant din Corabia cu domiciliul ales în Turnu-Măgurele str. 1 Mai No. 21, cât și percepției Circ. V Măgurele, suma de lei 65.747 repartizată astfel: creditorului Lazăr Popa lei 57.500 plus procente comerciale legale de 15% pe an dela 25 Iulie 1950, până la achitare, în ce privește suma de lei 25.500 prevăzută în cartea de judecată comercială cu No. 1484 din 1950 a Judecătoriei mixte Turnu-Măgurele pentru suma de lei 32.000 prevăzută în cartea de judecată comercială cu No. 1485 din 1950, a aceleași Judecătorii iar percepției Circ. V Măgurele la 18.046, sumă pe care numitul terț poprit are să o plătească moștenirii defunctului Gh. Amuza, drept chirie pentru depozitul de petrol din comuna Măgurele și s'a respins ca nefondată cererea făcută de Virgil M. Gabrielescu în calitate de administrator provizoriu al minorului Traian Gh. Amuza, prin petițiunea înreg. la No. 7.751 din 1951, la Tribunal.

Având în vedere susținerile părților, făcute oral și prin concluziunile scrise depuse la Curte, aflate la dosar, actele și lucrările dela dosar.

Având în vedere că din toate acestea se constată că debitorul Gheorghe Amuza, datora creditorului Elias Demayo suma de lei 57.500, plus procente legale comerciale de 15% pe an dela 25 Iulie 1950, până la achitare, în baza cărților de judecată comerciale No. 1484 și 1485 din 1950 ale Judecătoriei mixte Turnu-Măgurele rămase definitive și investite cu formula executorie, în ce privește suma de lei 25.500 prevăzută în cartea de judecată comercială No. 1.484 din 1950 și dela 10 August 1950 până la achitare pentru suma de lei 32.000 prevăzută în cartea de judecată comercială No. 1.485 din 1950.

Având în vedere că pe baza acestor titluri, numitul creditor a cerut și Tribunalul prin Ordonanța No. 5.571 din 1951, a încuviințat poprirea în mâinile firmei comerciale „Compero” d-l Camil Elephant, din București str. Lipscani No. 110 a ori căror sume de bani ce avea de primit debitorul Gh. Amuza drept chirie pentru locul de depozit de produse petrolifere cu toate instalațiunile și construcțiunile aflate pe el pe anul 1951 sau ce se va mai cuveni până la expirarea contractului de închiriere, până la concurența sumei de lei 57.000, cu procente comerciale dela 25 Iulie 1950, până la achitare, cât datorează debitorul creditorului Elias Demayo, poprire efectuată de portărele Tribunalului Ilfov prin procesul-verbal dresat în ziua de 18 Mai 1951, aflat la dosar.

Având în vedere că creditorul Elias Demayo, prin actul de cesiune cu data de 30 Decembrie 1951, notificat terțului poprit la 12 Ianuarie 1952, a cesionat lui Lazăr Popa întreaga sa creanță rezultată din titlurile arătate mai sus, substituindu-l în toate drepturile ce decurg din aceste titluri și pe baza cărora creditorul a obținut ordonanța de poprire în mâna terțului poprit firma „Compero” Camil Elephant, iar Tribunalul prin Jurnalul cu No. 801 din 1952 a dispus citarea în locul creditorului Elias Demayo, a cesionatului Lazăr Popa ca creditor popritor.

Având în vedere că prin procesul-verbal cu data de 12 Decembrie 1951 dresat de percepătorul Circ. V Măgurele și aflat la dosar, s'au declarat poprite orice sume de bani ce se vor depune de terțul poprit pe seama moștenitorilor debitorului Gh. Amuza în contul chiriei până la complectarea sumei de lei 18.046, impozite datorite statului.

Având în vedere că și Virgil Gabrielescu, în calitate de administrator provizoriu al minorului Traian Gh. Amuza, a cerut și obținut înființare de poprire în mâinile aceluiași terț poprit și pe aceleași sume, în baza sentinței Trib. Teleorman s. II-a No. 80 din 1951, reprezentând titlul de pensiuine alimentară al minorului în contra părintelui său Gh. Amuza, socotită a 2.500 lei lunar, cu începere dela 25 Februarie 1951.

Că în cursul procesului înaintea primei instanțe debitorul

Gh. Amuza încetând din viață s'au introdus în cauză moștenitorii săi: Traian Gh. Amuza, minor reprezentat prin mama sa Gherghina Marinescu, fostă soție a decedatului Gh. Amuza, de care s'a despărțit prin divorț, D. Virgil Gabrielescu, avocat, administrator al minorului Traian Gh. Amuza, d-na Virginia Petrica Bărbulescu, fiică a decedatului și Andrei Gh. Amuza fiu.

Având în vedere că apelantul d-l avocat V. Gabrielescu, tutorele minorului Traian Gh. Amuza, înaintea primei instanțe a susținut că pe baza unei sentințe dată cu execuție provizorie a cerut și obținut poprire în mâinile terțului poprit și a cerut admiterea cererii și validarea poprirei pentru suma de câte lei 2.500 lunar, cu începere dela 25 Februarie 1931, și până la 10 Iulie 1931, când a încetat calitatea sa de administrator provizoriu al minorului suscitată, întru cât această cerere este îndreptată în contra terțiului poprit, care a răspuns la interogator că datorează suma și când se va face tabloul de repartitie, se vor verifica titlurile.

Având în vedere că Tribunalul prin sentința apelată spre a ajunge la respingerea cererii făcute de d-l Virgil M. Gabrielescu prin petițiunea înreg. la prima instanță la No. 7751 din 1931 constată în drept că prin deschiderea succesiunii este o imposibilitate ca minorul să fie tot deodată și creditor și debitor, căci ca reprezentant al persoanei tatălui său, împotriva căruia posedă creanță, este ținut de datoriile lui, creanța s'a stins prin confuziune conform art. 1091 și 1154 Cod. civil și că întrucât nu se face dovada că acceptarea succesiunii s'a făcut sub beneficiul de inventariu, nemai existând creanță, cererea minorului Traian, o găsește nefondată și o respinge.

Având în vedere că apelantul își întemeiază apelul pe două motive și anume:

1) Poprirea a fost efectuată și validarea a fost cerută încă din timpul când trăia Gh. Amuza și cum hotărârile au efect retroactiv din ziua introducerii cererii de validare sau chiar a efectuării popririi când autorul era în viață și

2) Minorul nu e unic moștenitor, astfel încât confuziunea, chiar dacă se face, nu se realizează însă decât parțial pentru cota lui de moștenire. De altfel, succesorul fiind minor, acceptarea nu se putea face decât sub beneficiul de inventariu, astfel cum s'a și făcut de altfel.

Că intimații sunt de acord atunci când este vorba de validarea celor două treimi pe care o înțeleg și o admit, se opun însă la validarea pentru o treime, însă le opun disp. art. 715 Codul civil al. II.

Având în vedere că din certificatul cu No. 9.475 17 Martie 1932, liberat de grefa Tribunalul Telorman s. I-a aflat la dosar, se constată că prin declarațiunea transcrisă la No. 11 din 17 Martie 1932, D-l Virgil Gabrielescu în calitate de tutore dativ al minorului Traian Gh. Amuza și de procurator al D-iei Virginia P. Bărbulescu, autorizată de soțul P. Bărbulescu, fii și moștenitori ai defunctului G. Amuza, declară în numele ambilor că acceptă succesiunea sub beneficiu de inventariu.

Considerând că deși după dispozițiunile art. 705 din Codul civil declarațiunea n'are efect decât fiind precedată sau urmată de un inventariu fidel și exact al bunurilor succesiunii făcut după formele cerute de legile de procedură și în termenele prevăzute de art. 706 și următorii Codul civil, însă potrivit art. 711 același cod eredele conservă cu toate acestea, după expirarea termenilor acordate de art. 706, chiar după expirarea termenelor date de judecător, conform art. 709 Codul civil, facultatea de a face inventariu și de a se declara erede, sau în caz când nu este dat în contră-i o hotărâre judecătorească care să-l condamne ca erede curat și simplu.

Având în vedere că în speță, intimații, nu numai că n'au dovedit, sau că ar fi cerut să dovedească, dar nici n'au sus-

ținut măcar că minorul Traian G. Amuza, prin reprezentantul său legal, ar fi făcut acte de erede sau că s'ar fi dat în contra lui vreo hotărâre care să-l condamne ca erede curat și simplu, pentru a se putea pretinde că acceptarea sub beneficiu de inventariu n'ar mai fi având vreun efect, și ca consecință să opereze vreo confuziune, cum a susținut apelantul Lazăr Popa.

Considerând prin urmare că față cu cele mai sus expuse minorul Traian G. Amuza conservă beneficiul de inventariu și deci potrivit art. 715 Cod. civil este în drept a invoca avantajul din alin. II al acestui text, de a nu amesteca bunurile sale proprii cu acelea ale succesiunii și de a conserva în contra succesiunii dreptul de a cere plata creanțelor sale.

Considerând că odată stabilite toate acestea obiecțiunile ridicate de: intimatul Lazăr Popa, ce le-a făcut în combaterea apelului și anume că la 5 Iunie 1931, când s'a deschis succesiunea, minorul Traian Amuza era succesor sesinar, situație în care confuziunea de creditor și debitor al masei succesoriale a operat de drept potrivit art. 1091 și 1154 Codul civil și obligațiunea s'a stins prin confuziune și deci și procesul-verbal de poprire din 8 Iulie 1931 este nul, apar ca nefondate, iar textele de lege pe cari își bazează susținerile nu sunt aplicabile în speță față cu disp. art. 715 Cod. civil al. II menționat aplicabil în speță.

Că așa fiind apelul făcut de către Virgil M. Gabrielescu, în calitate de tutore al minorului Traian G. Amuza este fondat și urmează să fie admis ca atare menținând celelalte dispozițiuni ale sentinței apelate.

Pentru aceste motive, admite apelul făcut de Virgil M. Gabrielescu, etc.

(ss) I. Stănescu Buzău, Gh. Alimănescu, I. Cernăteanu.

Grefier, (ss) Virgil Orescu.

NOTA. — Problema dedusă în judecata Curții de apel din București s. III, era de a se ști dacă o poprire înființată pentru asigurarea unei condamnări de pensie alimentară obținută de un fiu împotriva tatălui său, mai putea fi validată din moment ce, prin decesul debitorului poprit, creditorul urmăritor devenise, în intervalul până la validare, moștenitor, împreună cu alții, al aceluia pe care înțelesese să-l urmărească. Nu s'a contestat — și nici nu se putea — că, în principiu, acceptarea sub beneficiu de inventar, împiedică confuziunea patrimoniilor și dă astfel moștenitorului, care ar fi și creditor, posibilitatea de a-și valorifica creanța pe care, prin ipoteză, o are împotriva succesiunii. S'a susținut însă că întrucât în speță declarațiunea de acceptare sub beneficiu de inventar nu ar fi fost întovărășită și nici urmată de întocmirea inventariului, conform art. 705 c. civ., confuziunea patrimoniilor ar fi operat și creditorul urmăritor n'ar mai fi avut dreptul să ceară — și să obțină — validarea unei poprii efectuate împotriva unui debitor pe care, prin efectul decesului, el, creditorul, ajunsese să-l reprezinte.

Susținerea aceasta nu a fost primită. S'a decis că lipsa inventarului nu putea avea drept consecință împiedicarea validării. E totuși discutabil dacă argumentele invocate de Curte sunt la adăpost de orice critică.

Desigur că legea nefixând un termen fatal pentru facerea inventarului, acest inventar poate fi întocmit ori când. Chestiunea nu este însă dacă inventarul trebuie dresat până la o anumită dată fixată de lege. Chestiunea e, dacă inventarul nu trebuie dresat înainte de data când urmărirea inventarului în termen de 3 luni.

nu poate atrage decăderea din beneficiul de inventar. E însă mai greu de susținut, cum face Curtea prin afirmațiuni cu caracter general, că se poate opune beneficiul de inventar oricând, cu toate că inventarul nu a fost întocmit. Din moment ce moștenitorul nu s'ar mai găsi înăuntrul termenelor de deliberatiune prevăzute de art. 703 cod. civ., creditorul urmăritor ar avea dreptul să se prevaleze de lipsa inventarului dacă acest inventar nu ar exista nici până la data când creditorul și-ar începe urmărirea.

Deciziunea nu ar fi trebuit deci să se facă dintr'un punct de vedere general. Ea ar fi trebuit limitată la cazul special al acceptării sub beneficiul de inventar, atunci când moștenitorul e minor. Art. 405 cod. civ., prevăzând că, într-o asemenea ipoteză, acceptarea unei succesiuni nu se poate face decât sub beneficiul de inventar, ar fi urmat să se examineze dacă neîntocmirea inventarului trebuie să aibă aceleași consecințe, fie că este vorba de un major, fie că este vorba de un minor. Invocându-se caracterul de măsură de protecțiune pe care dispozițiunea art. 405 c. civ. îl are, s'ar fi putut crea, sub raportul consecințelor neîntocmirii inventarului, o deosebire între cazul acceptării succesiunii de către un minor și s'ar fi putut ajunge, poate, pe această cale, la soluțiunea pe care Curtea de apel o dă prin deciziunea mai sus reproducă.

EUGEN BARASCH

Avocat

TRIBUNALUL JUDEȚULUI TULCEA.

Audiența de la 15 Octombrie 1932

Președinția D-lui TITU BOGDĂNESCU Jude de ședință
Pincu Herscovici și alții cer dispensarea de amendă aplicată de judele tutelar
Sentința No. 2415

Art. 364 c. c., poate să fie aplicat, pe cale de analogie, de judele tutelar, în cazul când membrii din consiliul unei curatele, deși prezenți la convocarea făcută, refuză motivat de a semna procesul verbal de numirea unui curator ?

Membrii consiliului de familie, martorii, experții, etc., în caz când amendăli pentru că nu răspund la chemările justiției, pot fi dispensați făcând o cerere în conf. cu art. 104 pr. c., motivând lipsa lor. Penalitățile civile nu pot fi aplicate prin analogie, dacă nu-i un text care să le prevadă.

Tribunalul,

Asupra cererii de față:

Prin care Pincu Herscovici, Iosif Cheiță, Avram Schwartz și Pincu Acselrad, toți din orașul Tulcea, solicită dispensarea de amendă ce li s'a aplicat de judele tutelar al Tribunalului Tulcea, prin jurnalul No. 877 din 24 Septembrie 1932;

Având în vedere, actele din dosarul cauzei precum și susținerile petenților;

Având în vedere că, în fapt, rezultă următoarele :

Prin sentința No. 105 din 22 Martie 1932, a Consiliului de Război Corpului IV Armată, soldatul Herscovici Ițig din orașul Tulcea, a fost condamnat la 5 ani închisoare;

S'a cerut motivat de această condamnare judeului Tutelar al Trib. Tulcea, înființarea unei curatele la patrimoniul lui Herscovici Ițig. În acest scop în ziua de 24 Septembrie curent Pincu Herscovici, Bercu Herscovici, Iosif Chirciță, A-

vram Schwartz și Pincu Acselrad au fost convocați în fața Judeului tutelar al Trib. Tulcea, spre a desemna un curator al condamnatului Herscovici Ițig;

Aceștia au susținut că, Herscovici Ițig este achitat de Consiliul de Război, așa că nu este lovit de o incapacitate legală care să motiveze înființarea curatelei, refuzând în consecință, a semna procesul-verbal de numirea curatorului;

Judecătorul tutelar interpretând acest refuz de a semna procesul-verbal de alegerea curatorului, ca o neprezentare, îi amendează la câte una mie lei amendă dispunând prin adresa No. 2.967 din 27 Septembrie curent, și încasarea ei;

Prin cererile înregistrate la Tribunalul Tulcea la No. 18.440 și 18.554 din 1932, membrii amendați solicită Tribunalului dispensarea de amendă, producând dovada că soldatul Herscovici Ițig a fost achitat de Consiliul de Război al Corpului IV Armată;

Considerând în drept, că penalitățile civile nu pot fi aplicate, decât în baza legii „*nulla poena sine lege*”.

Că, penalitatea nu se poate aplica pe cale de analogie, susținând ca fapta comisă de cineva echivalează în o culpă, a cărei penalitate e prevăzută de lege, fiindcă pe de o parte se înfrânge principiul de mai sus, iar apoi judecătorul se substituie legiuitorului, atunci când aplică o pedeapsă fără lege, ceea ce nu-i îngăduit;

Având în vedere că, în speță, judecătorul tutelar, pentru a ajunge la condamnarea petenților motivează astfel: că au refuzat de a semna acest proces-verbal, echivalează cu o totală neprezentare și că deci acestor membrii urmează a li se aplica dispoz. proc. civile pentru neprezentare;

Având în vedere, că legiuitorul prin art. 364 C. civ. a pedepsit cu amendă pe membrii, care fără scuză legitimă nu vor veni la adunare;

Că, această penalitate nu poate fi aplicată decât cazului determinat de legiuitor prin art. 364 C. civ.;

Că, deci din nici un text nu rezultă că abținerea membrilor dela semnarea unui proces-verbal, care nu conține rezultatul deliberărilor lor, se echivalează cu o totală neprezentare, fapt care antrenează penalitatea prevăzută de art. 364 C. civ.;

Considerând că, abținerea membrilor dela semnarea unui proces-verbal de numirea unui curator al condamnatului Herscovici Ițig a fost și motivată de faptul că, numitul condamnat a fost achitat;

Că, judecătorul tutelar odată prevenit de această achitare trebuia în consecință să facă investigațiuni fiindcă excepțiunea ridicată de membri era peremptorie și care atrăgea sistarea procedurii de instituire a curatelei;

Că, așa fiind, urmează a se admite cererea formulată de petenți și urmând în consecință a-i dispensa de amendă.

(ss) Titu Bogdănescu; M. Bărcă.

Grefier, (ss) Morariu.

NOTA. — Adnotăm și noi această hotărâre, care a mai fost comentată în *Jurisprudența Generală* No. 2 din 1933, cu care ocazie comentatorul, cred că involuntar a scăpat din vedere structura faptelor, ceiace l-a făcut să ignoreze anumite principii de drept, cari constituiesc fundamentul sentinței pronunțate de noi.

In fapt: În ziua de 24 Septembrie 1932, P. H. B. H. C. S., și P. A., au fost convocați de judecătorul tutelar, în calitate de membri, să aleagă un curator la patrimoniul lui A. I., care fusese condamnat la cinci ani închisoare, de consiliul de război, corpul IV. După ce judecătorul titular le-a pus în vedere scopul convocării, aceștia au susținut, că nu pot alege un asemenea curator fiindcă H. I., este achitat de instanțele milita-

re, abținându-se dela semnarea procesului verbal de numirea curatorului. Judecătorul tutelărilor a interpretat această abținere, ca o neprezentare, aplicându-le în baza art. 364 c. c., câte una mie lei amendă. Prin adresa No. 2967 din 27 Septembrie 1932, aceștia au fost dați în debit. Membrii urmăriti au făcut o cerere tribunalului Tulcea, pe care au intitulat-o *apel*, solicitând dispensarea amenzii. Pentru considerentele menționate în hotărâre, Tribunalul a admis cererea și i-a dispensat de amendă.

Aceasta fiind structura riguroasă a faptelor, urmează a analiza în drept, sentința pronunțată de tribunal, în care scop vom aprofunda chestiunile următoare:

1) *Care-i natura juridică a apeului făcut de membrii urmăriti; și*

2) *Ce este o penalitate civilă;*

Să aprofundăm ambele chestiuni, pentru a vedea dacă Tribunalul s'a pronunțat în limita competenței sale, și cu respectarea tuturor principiilor de drept.

A. Legiuirile moderne, spre deosebire de cele vechi, au desființat formulele sacramentale prin care cineva solicita dela justiție, respectarea sau confirmarea unui drept.

În anticele legiuri, dacă justițiabilul nu întrebuința „*verba caerta*” în pretențiunile lor, și în formele arătate de lege, riscuiau să-și piardă litigiul. Azi, procedura prin care justițiabilul își valorifică dreptul, nu este formalistă, în sensul ca aceste forme să fie indispensabile pentru valorificarea unui drept. Din acest principiu fundamental al procedurii noastre, decurge altul și anume:

Actele de procedură ale justițiabililor își însușește validitatea lor juridică, nu din expresiunile literare care le compun, ci *prin puterea legii din care decurg*.

Astfel s'a decis, că dacă un justițiabil intitulează acțiunea sa *recurs*, în loc de *apel*, nomenclatura n'are nicio importanță, fiindcă *dreptul său și natura juridică a acțiunii* este cea izvorâtă din lege, iar nu aceea pe care, o designează titulatura actului de procedură. (Cas. II, 30 Sept. 1903, B. p. 1483; Cas. I, 553 din 1912, *Curierul Judiciar* 67 din 1912).

Aplicând aceste principii, la speță, concluzia care se impune este: nomenclatura întrebuințată de P. H. și ceilalți pentru instanță nu importă, fiindcă nu din ea se naște dreptul de a acționa, cât și natura juridică a acțiunii lor, *ci acest drept se naște din lege*.

Dar, *care-i natura juridică a cererii făcute de P. H. și ceilalți?* După opinia adnotatorului meu, această cerere este calificată de *apel*, căci zice: „*În tot cazul, însă oricare ar fi caracterul hotărârei judelei tutelărilor prin care a amendat pe membrii consiliului de familie, un lucru este absolut cert că nu tribunalul Tulcea era competent să judece un astfel de apel. (Jurisprudența generală 2 din 1933, p. 62).* Pentru a ajunge la această concluzie, se susține că: „*Legiuitorul român nu se ocupă de dreptul de apel în această materie, decât prin două texte. Primul este art. 389 c. c. Al doilea text este art. 642 pr. c.*”. Sunt și alte articole, care prevăd dreptul de apel.

În consecință, rezultă pentru adnotator, că cererea lui P. H. și ceilalți și adresată tribunalului, are caracterul unui apel, al cărui fundament n'ar putea fi decât art. 389 c. c., sau 642 pr. c.

Să analizăm ambele articole pentru a se putea statua, dacă P. H. și ceilalți puteau acționa în conformitate cu normele înscrise în menționatele texte.

Iată cuprinsul art. 389 al. II c. c. :

„*Dacă va urma plângerea din partea tutorului, asupra excluderii sau destituției sale, până în cinci zile cel mult, de când i se va fi încunostințat excluderea sau destituția, când ea s'ar fi încheiat în neștiința lui, tribunalul va hotărî de urgență asupra plângerei, rămânând dreptul de apelare, în caz de nemulțumire, atât rudelor sau afiniilor care au provocat excluderea sau destituția, cât și tutorului.*”

Din lectura acestui articol, rezultă în mod evident, că se reglementează dreptul de apel, în cazul când tutorul este exclus sau destituit din funcția sa. Încât, art. 389 c. c., nu poate constitui fundamentul juridic al cererii lui P. H., careia se atribuie caracterul de apel, fiindcă el nu solicită, *nici a fi reintegrat în situația de tutor*, și nici nu este o rudă, sau afin al vreunui tutor, *care să-i ceară destituția*.

Dar, iată și conținutul art. 642 pr. civ.: „*Hotărârile tribunalului, ce se vor încheia asupra deliberărilor consiliului orfanilor vor fi supuse la apel.*”

Acest articol, acordă dreptul de apel în contra hotărârilor tribunalului, ce se vor da asupra deliberărilor consiliului de familie.

Petentul P. H. și ceilalți, nu se plâng în cererea lor în contra unei astfel de hotărâri. Așa că, nici acest articol nu constituie *fundamentul juridic al cererii lor*, atribuindu-le în consecință caracterul de apel.

Încât, din analiza faptelor care constituie conținutul cererilor făcute de P. H. și ceilalți, la lumina principiilor ce se degajă din art. 389 c. civ. și 642 pr. c., rezultă în mod neîndoios, că acestor petenți, *nici un text de lege din cele examinate, nu le acordă dreptul de apel contra jurnalului prin care judecătorul tutelărilor i-a amendat*. Și atunci, dacă această cerere *n'are caracterul de apel*, pentru care rațiune tribunalul trebuia să o trimeată *Curții de apel*, care judecă numai apelurile făcute în baza unui text de lege, iar *nu în baza capricioaselor intitulări ale justițiabililor*.

Socot însă, că natura juridică a acestei cereri va fi indicată de analiza profundă a faptelor.

Care-i obiectul cererii?

Petentii fiind somați de Administrația financiară ca să plătească câte o mie lei amendă, pronunțată contra lor de judele tutelărilor în ziua de 24 Septembrie 1932, cer tribunalului ca pentru motivele pe care le voi analiza, să fie apărați de această urmărire.

Dar, în ce scop, *legiuitorul a prevăzut prin art. 364 c. c. penalitatea contra membrilor din consiliul de familie?* În același scop pentru care legiuitorul a prevăzut aceiași pedeapsă martorilor, care deși în regulă citați, nu vin înaintea judecății. Și, s'a decis, că scopul acestei penalități civile este de a constrânge *martorii, experții, și — eadem ratio — membrii consiliului de familie*, de a executa ce le ordonă legea. Pentru acest considerent, amenda are un caracter de imediată executie.

Cei amendați, *zice Înalta Curte*, în aceste cazuri nu pot cere revocarea amenzii ce li s'a aplicat, pe *calea apelului* (vezi Cas. II, 25 Mai 1911, *Curierul Judiciar* 71 din 1911; Trib. Mehedinti II, 41 Ian. 1899; Dr. 8 din 1899).

Această cerere are ca fundament, art. 104 pr. civ.

Intr'adevăr, art. 104 pr. civ., menționează *jurisdicția grațioasă*. Tribunalul, prin mijlocul acestei proceduri, exercită o tutelă judiciară, precum sunt cazurile prevăzute de codul civil *la tutelă, absență, autorizările*

femeii în materie de dotă, sau pentru alte cazuri (v. *Expunerea de motive a art. 104 pr. c.*).

Prin ce se remarcă jurisdicția grațioasă? În jurisdicția grațioasă, părțile nu tind la stabilirea unui drept actual în contradictoriu cu alte părți, ci se statuiază în deobște modalitățile de a împiedica vreun eventual prejudiciu la care s'ar expune. (*D. Alexandresco*, VII, p. 48 nota 1).

Aplicând aceste principii, la cea ce face obiectul cererii lui P. H., se vede că prin ea petentul nu tinde la provocarea unui conflict de interese între persoane rivale, inter nolentes, ci de luarea unei măsuri pentru a nu fi lezați în drepturile lor. Incât, această cerere își găsește ratiunea juridică în art. 104 pr. civ. Așa a fost reținută de Tribunal, fiindcă tribunalul se rosteste: *asupra cererii de față*, iar nu *asupra apelului de față*.

B. Dar pentru a fi promovată o cerere făcută în conf. cu art. 104 pr. civ., trebuie să fie motivată. În speță, motivul admiterei cererii formulate de P. H., este că greșit li s'a aplicat art. 364 c. c.

Intr'adevăr, art. 364 c. c., dă drept judeului tutelar ca să aplice o amendă ce nu va trece de 2.000 lei membrilor de consiliu convocați, care fără scuză legitimă ar lipsi dela adunare.

Deci, acest articol prevede o penalitate privată, care se aplică membrilor dintr'o tutelă, cari fără motiv legitim lipsesc dela adunare.

Penalitatea civilă, nu poate fi aplicată, decât, când o persoană a înfrânt o normă de drept, înfrângere care este sancționată de lege. Principiul *nulla poena sine lege*, se aplică și penalității private. *La peine privée n'est pas possible sans un texte*, zice cu drept cuvânt un autor, (*René Demogue*, Sources des obligations, IV, no. 513, p. 190; vezi, în această privință și interesanta leză: *Louis Huguency*, l'idée de peine privée en droit contemporaine. *Tanoviceanu*, III, no. 593⁴; *Garraud*, ed. VII, no. 27).

Ca o consecință a acestui principiu penalitatea privată nu poate fi aplicată prin analogie, pentrucă, nu numai că se opun categoric principiile de drept, dar judecătorul, care s'ar preta, ar comite un exces de putere substituindu-se legiuitorului, *ceia ce nu-i îngăduie*. El este chemat să aplice pedeapsa, numai în cazurile prevăzute de lege.

„In nici un caz judecătorii n'ar putea întrebuinta asemenea măsuri prin analogie, și nici în chip arbitrar, în cazuri altele decât acele anume prevăzute de lege“. (*Eug. Herovanu*, Pr. civ., no. 75, pag. 131).

Ce a făcut, în speță, judele tutelar? a interpretat prezența membrilor din consiliu de curatelă, precum și *delibeările lor*, ca o neprezentare, aplicându-le câte o amendă pe baza textului 364 c. civ., care după cum s'a văzut, prevede o atare penalitate numai pentru *judele, cuscii sau amicii* convocați în consiliu de familie și care fără motiv legitim, *lipsesc dela adunare*. Aceasta înseamnă că judele tutelar, pe cale de analogie a aplicat petentilor o penalitate privată, dintr'un text, care se referă la înfrângerea unei alte norme de drept. A comis un exces de putere, pentru care legiuitorul a dat dreptul celor lezați, să se adreseze justiției în conformitate cu art. 104 pr. civ.; așa că, bazat pe aceste motive de fapt și de drept, *tribunalul cu o legală competență a solutionat cererea prin hotărârea, care face obiectul acestei note*.

TITU BOGDĂNESCU

Doctor în Drept

Judecător de ședință

RECENZII

Cons. Meissner, Pe marginea Codului penal în legătură cu Problema minorilor culpabili. 80 pag. ed. Socec, prețul lei 50.

Eruditul profesor și distinsul om de stat se ocupă, la lumina unei bogate experiențe pedagogice și sociale, de problema infractorilor minori, aducând interesante contribuții la prevenirea, judecarea, sancționarea și reeducarea lor, în legătură cu proiectul de Cod penal și cu tendința de a se constitui nu numai Tribunale speciale ci și o organizație de patronaj și corecție a minorilor.

* * *

Jacques Moscovici, Lege asupra contractelor de muncă, 258 pag. ed. Socec, prețul lei 120. Cu o prefață de C. Veni, avocat, fost Ministru al Muncii.

Autorul a utilizat toată jurisprudența apărută în revistele de drept până la data apariției lucrării, a aranjat-o sistematic sub textele de lege și regulament, a extras din expunerea de motive și debaterile parlamentare și doctrina străină referințele necesare și a adăugat pe alocuri interesante observațiuni proprii.

* * *

Redu Em. Manolescu și Const. Gr. Zotta, Legea judecătorilor adnotată, vol. II, art. 44—126, 680 pag. 300 lei.

Cei doi magistrați cunoscuți din coloanele revistelor de drept în care au publicat apreciate adnotări, au redat în mod sistematic legea de frecventă aplicație a judecătorilor de ocol cu note cari cuprind lucrările pregătitoare, debaterile parlamentare, doctrina și jurisprudența la zi — amplu colecționată din tot materialul informativ existent — o bibliografie bogată și un index alfabetic al legii timbrului și o tablă de materii alfabetică a întregului volum.

Simpla comparație a acestei lucrări de reală valoare și vădit folos cu cele anterioare de același gen ne arată considerabilul progres realizat în redactarea de legi și Coduri adnotate în ultimul deceniu.

* * *

6) *A. I. Giulescu*, dr. în drept dela Roma: *Fondurile de amortizare în Societățile Anonime*, studiu economic, juridic și contabil, 187 pag. ed. „Ramuri“ Craiova; prețul 80 lei.

Autorul definește fondul de amortizare, îl distinge de cel de rezervă, îi explică aspectul juridic și utilitatea și apoi analizează în detaliu amortizarea industrială și diferitele sale sisteme, amortizarea acțiunilor, adică amortizarea financiară a capitalului cu diferitele sale modalități de realizare, amortizarea obligațiunilor și latura fiscală a fondurilor de amortizare.

Intr'o expunere clară, sistematică și concisă autorul tratează pentru prima oară la noi o chestiune de o importanță crescândă.

* * *

8) *Dr. Sabin Moldovan*: *O instituție procedurală de mare utilitate*: Justificarea (restitutio in integrum), 1933, Tip. Românească, Timișoara, 61 pag.

O pledoarie documentată și convingătoare în favoarea menținerii în procedura civilă a instituției justificării, adică a restituirii unui drept sau termen pierdut din împrejurări independente de voia părții.

Autorul — judecător la Tribunalul Arad, dovedește o considerabilă cultură juridică și măneste un stil de o claritate și eloquență puțin obișnuită în lucrările juridice.

A. V.